

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

**FAKULTA PRÁVNICKÁ
KATEDRA VEŘEJNÉ SPRÁVY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

„ELEKTRONIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY V ČR“

Předkládá: Simona Dvořáková

Vedoucí práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Plzeň 2021

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Simona DVOŘÁKOVÁ
Osobní číslo:	R18B0177P
Studijní program:	B6804 Právní specializace
Studijní obor:	Veřejná správa
Téma práce:	Elektronizace veřejné správy v ČR
Zadávací katedra:	Katedra veřejné správy

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce na téma Elektronizace veřejné správy bude rozdělena na části, kdy první tři budou obsahovat vymezení pojmů, popis a vývoj eGovernmentu na území České republiky a jeho současné projekty. Poslední částí je část praktická, která bude věnována vyhodnocení dotazníkového šetření.'

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **29. března 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2021**

JUDr. Petra HRUBÁ SMRŽOVÁ, Ph.D. (vz.)

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. srpna 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Elektronizace veřejné správy* zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni, dne 26.3.2021

.....
Simona Dvořáková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za odbornou pomoc při jejím vypracování a cenné rady, připomínky a vstřícnost při konzultacích.

Obsah

Úvod.....	9
1 Vymezení pojmů.....	9
1.1 Veřejná správa.....	9
1.1.1 Státní správa.....	10
1.1.2 Samospráva.....	10
1.2 ICT.....	10
1.3 Internet.....	11
1.4 Elektronická komunikace.....	11
1.5 Informační systémy veřejné správy.....	12
2 eGovernment v České republice.....	13
2.1 Vývoj eGovernmentu.....	14
2.1.1 Období od roku 1990 do roku 2000.....	14
2.1.2 Vývoj od roku 2000 do současnosti.....	16
2.2 eGON.....	22
2.2.1 Komunikační infrastruktura veřejné správy.....	24
2.3 Nařízení eIDAS.....	24
2.3.1 Identifikační prostředky.....	26
2.4 Autorizovaná konverze dokumentů.....	28
2.5 Výhody a nevýhody eGovernmentu.....	29
3 Současné projekty eGovernmentu.....	30
3.1 Czech POINT.....	30
3.1.1 Služby Czech POINT.....	31
3.2 Datové schránky.....	35
3.2.1 Vznik datových schránek.....	35
3.2.2 Zřízení datové schránky.....	36
3.2.3 Zneplatnění a zpřístupnění datové schránky.....	38
3.3 Základní registry.....	38
3.3.1 Správa základních registrů.....	39

3.3.2	Registr osob.....	40
3.3.3	Registr obyvatel	40
3.3.4	Registr územní identifikace, adres a nemovitostí.....	41
3.3.5	Registr práv a povinností	42
3.4	Portál veřejné správy.....	43
3.4.1	Portál občana.....	43
3.5	Digitální Česko	45
3.5.1	Digitální Česko v digitální Evropě.....	46
3.5.2	Informační koncepce České republiky.....	47
3.5.3	Koncepce Digitální ekonomika a společnost	48
4	Dotazníkové šetření.....	49
4.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření	49
4.1.1	Shrnutí dotazníkového šetření.....	63
	Závěr	64
	Resumé.....	66
	Seznam zdrojů.....	67

Úvod

Tématem této bakalářské práce je Elektronizace veřejné správy v ČR neboli eGovernment, které jsem si vybrala z důvodu jeho aktuálnosti a také proto, že je mi blízké. Žijeme ve 21. století a moderní technologie se stávají součástí běžných životů. Hlavním cílem této práce je zejména seznámení s jednotlivými vybranými projekty českého eGovernmentu a jeho celkovým vývojem, ale také poukázání na jeho nedostatky prostřednictvím vyhodnocení dotazníku. Práce se dělí na část teoretickou a praktickou.

Teoretickou částí jsou první tři kapitoly s názvy Vymezení pojmů, eGovernment v České republice a Současné projekty eGovernmentu. V první části této práce jsou popsány základní pojmy, které s celkovým kontextem souvisejí a s ohledem na téma je důležité jejich vymezení. Jedná se o pojmy veřejná správa a její dělení na státní správu a samosprávu, elektronická komunikace, informační a komunikační technologie, informační systémy veřejné správy a internet.

Druhá část práce se věnuje eGovernmentu v České republice. Nejprve jsem se zaměřila na jeho postupný vývoj, který jsem rozdělila na dvě období. První je období od roku 1990 do roku 2000 a druhé období popisuje situaci od roku 2000 po současnost. Jako další je zde popsán symbol eGovernmentu neboli projekt eGON a následně jsou v této kapitole zahrnuty témata nařízení eIDAS, kam patří elektronická identifikace a dále pak autorizovaná konverze dokumentů. Jako poslední jsou vypsány výhody a nevýhody eGovernmentu.

Třetí část je nejobsáhlejší ze všech a zároveň je stěžejní teorií pro praktickou část práce. Jsou zde charakterizovány vybrané současné projekty eGovernmentu. První tři projekty jsou zároveň pilíře elektronizace veřejné správy, jsou jimi kontaktní místa veřejné správy Czech POINT, základní registry a datové schránky. Dalšími vymezenými projekty jsou Portál veřejné správy a Portál občana, kde jsem aplikovala poznatky z vlastních zkušeností a průzkumu uskutečněného během výkonu zaměstnání. Posledním projektem je Digitální Česko, které se dále dělí na tři dílčí koncepce. Nejedná se o výčet všech současně fungujících projektů eGovernmentu. Poslední čtvrtá část práce je částí praktickou, ve které jsem si stanovila hypotézu a vyhodnotila dotazníkové šetření.

1 Vymezení pojmů

Tato kapitola se bude zabývat definicí základních pojmů, které jsou s tématem úzce spjaty a jsou důležité pro doplnění celkového kontextu. Prvním z nich je pojem veřejné správy, následovaný pojmy informační a komunikační technologie, internet jakožto nejdůležitější prvek elektronizace, elektronická komunikace a informační systém veřejné správy.

1.1 Veřejná správa

Termín veřejná správa nemá v českém právním systému jednotnou definici. Lze ji popsat jako činnost, která sleduje a naplňuje určitý cíl ve veřejném zájmu uskutečňovaný v trvale organizovaných celcích. Pro vymezení pojmu veřejná správa je důležitý její vztah s právem, jež má dvojí povahu, kterou se rozumí vázanost veřejné správy právem a možnost veřejné správy vydávat právní akty. Jsou jejím prostřednictvím uskutečňovány a zajišťovány veřejné záležitosti těmi, kteří tuto činnost vykonávají jako státem vymezenou povinnost a pouze na základě zákona, v jeho mezích a způsobem zákonem stanoveným.

Kromě správy veřejné existuje i správa soukromá, která je vykonávána v zájmu soukromém a nemá charakter veřejnoprávních povinností. Soukromá správa se liší tím, že subjekty jejích vztahů jsou si rovny, tedy že zde neexistuje nadřazenost a podřazenost, jako tomu je u správy veřejné. Je pro ni charakteristické, že zavazuje pouze osoby ve specifickém vztahu k dané správě. Rozhodování soukromé správy se řídí principem, co není výslovně zakázáno, je dovoleno.¹

Veřejné správě se přikládá dvojí význam, kterým je její rozdělení na materiální a formální pojetí. V materiálním pojetí je veřejná správa činností státních či jiných orgánů veřejné moci nebo subjektů, kterým je výkon této správy propůjčen za účelem plnění určitých úkolů. Materiální pojetí je dále členěno na negativní a pozitivní. Formální pojetí je zaměřeno na organizaci veřejné správy, jedná se tedy o soustavu jednotlivých správních úřadů nebo jiných vykonavatelů.²

Veřejná správa je upravena normami správního práva, které je jedním z nejvýznamnějších subsystémů právního řádu a je jeho ústředním pojmem. Jeho úkolem je úprava postavení a chování subjektů práva ve vztazích vznikajících v souvislosti s realizací výkonné moci ve

¹ MATES, Pavel a MATULA, Miloš. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Fakulta národohospodářská, 1999. s. 42-43. ISBN 80-7079-407-0.

² HENDRYCH, Dušan. *Správní věda: teorie veřejné správy*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. s. 17. ISBN 978-80-7357-458-1.

sféře veřejné správy. Správní právo je tedy bezprostředně spjata s organizací a činností veřejné správy. Veřejná správa se člení na státní správu a samosprávu.

1.1.1 Státní správa

Jedná se o veřejnou správu realizovanou státem a lze ji považovat za základní druh této správy. Je začleněna do struktury státní moci a je součástí výkonné moci státu, s čímž je spjat princip vertikální hierarchie. Je charakteristická omezenou autonomií rozhodování a orgány státní správy jsou vázány ve své činnosti obecně závaznými právními předpisy a interními normativními akty a individuálními pokyny nadřízených orgánů. Orgány státní správy jsou ustavovány zejména jmenováním. Státní správa je subsystémem veřejné správy, jehož úkolem je zajištění výkonu státem nebo jeho orgány, které pro tento účel zřídil. Jejím posláním je realizace výkonné moci a uvádění zákonů do praxe. Státní správa se dále člení na ústřední, územní, funkční a odvětvovou.³

1.1.2 Samospráva

Samospráva symbolizuje určité společenství, jehož členové si vedou své záležitosti sami. Z toho vyplývá, že je pro samosprávu charakteristická demokratičnost ve vytváření základních samosprávných orgánů. Tyto orgány jsou zpravidla ustavovány volbou a disponují autonomií při svém rozhodování. Neexistuje zde vertikální hierarchie, což znamená, že samosprávný orgán není podřízen vyššímu, ale nevylučuje se zprostředkovaná forma ingerence jiného orgánu. Samospráva se řídí obecně závaznými právními předpisy a nejsou pro ni závazné interní normativní akty. Ústřední orgány státní správy by se neměly týkat výkonu samosprávné činnosti a stát do této oblasti zasahuje především za cílem zajištění dodržování zákonů. Samospráva se dále člení na místní a zájmovou.⁴

1.2 ICT

ICT je zkratkou pro anglický název Information and Communication Technologies, v českém překladu jde o informační a komunikační technologie. Jedná se široce využívaný pojem a existuje pro něj řada definic. Obecně se tento pojem charakterizuje jako veškeré technologie používané pro práci s informacemi a komunikaci. Pojmem ICT se nerozumí jen počítač, tedy hardware, ale i software, kterým jsou programy nebo aplikace.⁵

³ MATES, P., MATULA, M. Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy. 3.vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. ISBN 80-7079-407-0.

⁴ Tamtéž

⁵ Zkus IT | Co je ICT?. *Zkus IT | Staň se IT profesionálkou!* [online]. Copyright © 2007 [cit. 31.03.2021]. Dostupné z: <http://www.zkusit.cz/proc-zkusit/co-je-ict.php>

V současné době se jedná o nepostradatelný prvek při využívání moderních nástrojů komunikace. Nejběžnějšími zástupci informačních a komunikačních technologií jsou osobní počítač, mobilní telefon nebo internet. S rychlým vývojem technologií je obtížné definovat pojmy jako osobní počítač nebo mobilní telefon, protože přejímají řadu funkcí, které jim předtím nebyly určené. Například chytré telefony, které se téměř vyrovnají počítačům.⁶

1.3 Internet

Vznik internetu je spojen s ministerstvem obrany Spojených států amerických (USA), které financovalo projekt pod názvem ARPANET. Ověřovalo možnost fungování decentralizované sítě počítačů v situaci, kdy by některá z částí sítě byla zničena. Základ tvořily roku 1969 počítače čtyř amerických univerzit, díky čemuž byl rychle spatřen potenciál dálkového propojení. Tímto odstartoval proces rozšiřování sítě a zrychlování připojení. Do Evropy projekt vnikl v roce 1973 a Česká republika se připojila již v roce 1992 jako tehdejší Československo.

Návrh WWW (World Wide Web) byl publikován v roce 1989 a jedná se o koncept celosvětové sítě používaný i v současnosti, kdy dochází k propojení velkého množství komunikačních uzlů za pomoci jednotlivých pravidel z hlediska výměny dat a navigace prostřednictvím adres dokumentů a počítačů.⁷ Internet je tedy celosvětovou sítí spojující jednotlivé menší sítě a jeho funkcí je přenášení informací a poskytování služeb.

1.4 Elektronická komunikace

Další pojem, který patří do základního pojmosloví problematiky eGovernmentu je elektronická komunikace. Obecně ji lze chápat jako proces přenosu a sdílení informací. Klasická komunikace je dorozumívání mezi lidmi. Elektronická komunikace je definována zákonem číslo 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, prostřednictvím služby elektronických komunikací, čímž rozumí přenos signálu po sítích elektronických komunikací, včetně telekomunikačních služeb a přenosových služeb.⁸ Tato služba je obvykle poskytována za úplatu. Pojem elektronické komunikace uvedla do praxe

⁶ Zkus IT | Co je ICT?. *Zkus IT | Staň se IT profesionálkou!* [online]. Copyright © 2007 [cit. 31.03.2021].

Dostupné z: <http://www.zkusit.cz/proc-zkusit/co-je-ict.php>

⁷ VODIČKA, Milan. 3D: Data, daně digitálně, aneb, Ajtákem i proti své vůli. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-671-6.

⁸ MATES, P., SMEJKAL, V. E-government v České republice: Právní a technologické aspekty. 2. vyd. Praha: Leges. 2012. 464 s. ISBN 978-80- 87576-36-6.

Evropská komise v roce 2000, kdy byl zveřejněn soubor návrhů právních předpisů, jejichž účelem bylo posílení konkurence na trhu elektronických komunikací.⁹

Elektronickou komunikací není jen předávání obsahových a srozumitelných informací v rámci sociálního dorozumívání, ale z uživatelského hlediska sem patří i předávání dat strukturovaných nebo kódovaných. Výhody elektronické komunikace jsou zejména urychlení vzájemné výměny dat, vysoká spolehlivost, autentičnost a v neposlední řadě snížení nákladů. Jejimi přednostmi jsou také poměrně nenáročná aplikace a správa dalších uživatelských funkcí.¹⁰

1.5 Informační systémy veřejné správy

Informačním systémem je funkční celek či jeho část, která má za úkol zabezpečovat informační činnost. Každý informační systém obsahuje data, která jsou uspořádána tak, aby umožňovala jejich zpřístupnění a zpracování. Celý systém by měl být přehledný, vyhovovat jeho uživatelům a poskytovat mezi nimi komunikaci.

Informační systémy veřejné správy (ISVS) jsou souborem informačních systémů, které jsou využívány v rámci výkonu veřejné správy. Řízení, výstavba a rozvoj informačních systémů veřejné správy je v kompetenci ministerstva vnitra. Právní úprava ISVS je zakotvena v zákoně číslo 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje práva a povinnosti související s vytvářením, využíváním a provozem ISVS. Není definováno, že informační systém musí být elektronicky funkční strukturou.¹¹

Informačním systémem veřejné správy jsou například Základní registr obyvatel, informační systém evidence obyvatel nebo Portál veřejné správy. Tyto systémy provozují různé orgány státní správy i samosprávy. Celkově je informačních systémů více než osm tisíc a více než polovina z nich jsou dle evidence v registru práv a povinností agendové informační systémy. Zbývající systémy jsou využívány zejména jako podpora vlastních procesů.¹²

⁹ VANÍČEK, Z., MARCHAL, S. A., PROKEŠ, J., ŠTEDROŇ, B. Právní aspekty eGovernmentu v České republice. 1. vyd. Praha: Linde Praha. 2011. s 123. ISBN 978-80-7201-855-0.

¹⁰ BUDIŠ, Petr a Iva HŘEBÍKOVÁ. Datové schránky: fungování, doručování, bezpečnost, návody. Olomouc: ANAG, 2010. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-617-4.

¹¹ BUDIŠ, Petr a Iva HŘEBÍKOVÁ. Datové schránky: fungování, doručování, bezpečnost, návody. Olomouc: ANAG, 2010. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-617-4.

¹² Zpráva o digitalizaci veřejné správy v České republice | NKÚ. *Úvodní strana* | NKÚ | NKÚ [online]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/publikace-a-dokumenty/ostatni-publikace/zprava-o-digitalizaci-verejne-spravy-v-ceske-republice-id10937/>

2 eGovernment v České republice

Pojem eGovernment představuje elektronickou správu věcí veřejných. Jeho překlad do českého jazyka není nutný, protože se tento výraz na našem území již nějakou dobu vyskytuje a došlo k jeho zdomácnění. eGovernment nemá stanovenou žádnou přesnou definici. Každý autor, který s pojmem pracuje si jej přizpůsobí, ale podstata zůstává stejná. Jedná se o využívání informačních technologií veřejnými institucemi pro zajištění výměny informací s občany a jinými institucemi, za účelem zvyšování efektivity poskytování komunikačních služeb. Většina definicí eGovernmentu neobsahuje informaci, že se vztahuje i na jiné oblasti výkonu veřejné moci, a ne pouze na veřejnou správu.¹³

S pojmem eGovernment úzce souvisí termín eGovernance, který je výsledkem interakce mezi vládou a dalšími subjekty, jimž jsou občané, veřejný sektor nebo úředníci. Společným prvkem pro oba termíny je jejich mezinárodní používání a to, že jejich obsah není na našem území jednotně definován. Dalším je jejich obecný princip, který vychází z toho, že veřejná správa má sloužit veřejnosti a hledat způsoby, jak za pomoci využití ITC zdokonalit své působení.¹⁴

Hlavní myšlenkou eGovernmentu je tedy správa věcí veřejných prostřednictvím moderních elektronických nástrojů, díky kterým se stane veřejná správa přátelštější, dostupnější, efektivnější, rychlejší a levnější. Uplatnění pokrývá širokou škálu oblastí a činností. Proces realizace elektronizace veřejné správy se stále vyvíjí, nejedná se tedy o jeho finální podobu.

Koordinaci a vedení rozvoje eGovernmentu v rámci veřejného sektoru má na starost útvar Hlavního architekta eGovernmentu, který je odborem organizačně zařazeným na ministerstvu vnitra. Jeho hlavní činností jsou například řízení rozvoje sdílených služeb eGovernmentu a jejich efektivního využívání, posuzování a schvalování vybraných ICT projektů nebo koordinace činností k zavedení nařízení eIDAS. Dále působí jako centrum digitálních expertíz a stanovuje architektonické standardy pro digitalizaci.¹⁵

¹³ MATES, P., SMEJKAL, V. E-government v České republice: Právní a technologické aspekty. 2. vyd. Praha: Leges. 2012. 464 s. ISBN 978-80-87576-36-6.

¹⁴ ŠPAČEK, D. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8

¹⁵ Agenda odboru hlavního architekta eGovernmentu - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 31.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovernmentu-agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovernmentu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

2.1 Vývoj eGovernmentu

Vývoj eGovernmentu bude popsán ve dvou etapách. První etapou je období od roku 1990 do roku 2000 a druhá etapa popisuje situaci od roku 2000 po současnost, která obsahuje i pár zajímavostí. Převážná část kapitoly je řazena podle roku vzniku právní úpravy stěžejní legislativy, ale nejedná se o výčet všech legislativních počinů na poli elektronizace veřejné správy.

2.1.1 Období od roku 1990 do roku 2000

Počátky rozvoje eGovernmentu v České republice byly spjaty s vytvořením technických podmínek po roce 1990. Tehdy docházelo k masivnímu zavádění moderní výpočetní techniky za účelem jejího rozšíření v rámci většího okruhu lidí tím, že se stala dosažitelnou. První pokusy se potýkaly s technickými problémy, chyběla zde koordinace, znalosti i zkušenosti. Klíčovou roli měl internet, díky kterému byl možný dálkový přenos digitálního signálu.

V roce 1991 byla vytvořena Komise vlády České republiky pro Státní informační systém za účelem odstranění roztržičnosti informačních systémů a koordinace aktivit spojených s rozvojem jednotného státního informačního systému (SIS). Dalším budováním SIS se vláda zabývala v roce 1995, kdy byl přijat materiál Výstavba státního informačního systému ČR a došlo k využití komunikační sítě ministerstva financí ostatními resorty.¹⁶

První elektronicky vyřizovanou službou bylo v roce 1999 podávání žádosti o informace podle zákona číslo 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Občané měli možnost realizovat své požadavky prostřednictvím elektronické pošty. Tento zákon stanovil každé veřejné instituci povinnost zveřejnit na internetu informace o své činnosti, jako jsou kontakty, účel vykonávané činnosti, vnitřní strukturu a informace o postupech a řízeních.¹⁷

Jedním z významnějších průlomů v tomto období bylo přijetí dokumentu Státní informační politika – cesta k informační společnosti, která byla schválena vládou v roce 1999. K realizaci tohoto strategického dokumentu byl vytvořen Akční plán, na který navazoval dokument Koncepce budování informačních systémů veřejné správy. Státní informační

¹⁶ ŠPAČEK, D. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8

¹⁷ PAVLÍK, Marek, Karel ŠIMKA, Josef POSTRÁNECKÝ, Richard POMAHAČ a kolektiv. *Moderní veřejná správa: Zvyšování kvality veřejné správy, dobrá praxe a trendy*. Praha: Wolter Kluwer, 2020, 159 s. ISBN 978-80-7598-048-9.

politika měla sloužit k vytvoření veřejně přístupné služby za účelem zajištění komunikace mezi občany a veřejnou správou.¹⁸

Následkem zrušení ministerstva hospodářství došlo k přesunu kompetencí na oddělení pro řízení Státního informačního systému při Úřadu vlády a v roce 1996 byl vytvořen samostatný Úřad pro státní informační systém (ÚSIS). Opět se zde projevila snaha o vytvoření jednotného systému, ale postavení nově vzniklého úřadu nebylo příliš silné a fungoval pouze čtyři roky, tedy do roku 2000.¹⁹

První ucelenou koncepcí informační politiky byl dokument Státní informační politika – cesta k informační společnosti (SIP), přijatý vládou v roce 1999. Tato politika se věnovala osmi prioritním oblastem, mezi které patřila například informační gramotnost, rozvoj ISVS, komunikační infrastruktura, informatizovaná demokracie nebo informační společnost. Její realizaci zastřešovala a koordinovala Rada vlády pro SIP ve spolupráci s Úřadem pro státní informační systém a byla založena nejen na partnerství státní správy a samosprávy. Byl připraven Akční plán na období dvou let a vznikl předpoklad přijetí dokumentu Koncepce budování ISVS a koncepce komunikační infrastruktury veřejné správy.²⁰

Výše zmíněná Koncepce budování ISVS byla výsledkem meziresortní spolupráce a sjednocením dvou původních koncepcí. Jednou z nich byla koncepce vycházející ze SIP a druhou koncepcí, jež byla součástí připravovaných koncepcí pro reformu veřejné správy. Jejím cílem bylo vymezení problémů, které se vyskytly na základě nekontrolovaného vzniku informačních systémů v předchozích letech a zdůrazňovala důležitou roli bezpečnosti v této oblasti. Dalším cílem koncepce byla nutnost vytvoření komplexního systému a upravovala i problematiku základních registrů.²¹

Základní registry byly řešeny i Akčním plánem realizace SIP z roku 2000. Velkou změnou bylo sloučení základních registrů a jejich vzájemné propojení prostřednictvím rozhraní a zároveň řešení jednotné komunikační infrastruktury veřejné správy. Jedním z hlavních cílů bylo vytvoření Portálu veřejné správy, který by byl využíván k promítání

¹⁸ MATES, P., SMEJKAL, V. E-government v českém právu. 1. vyd. Praha: Linde Praha. 2006. 244 s. ISBN 80-7201-614-8.

¹⁹ ŠPAČEK, D. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8

²⁰ Tamtéž

²¹ Tamtéž

informací a zprostředkování služeb. Mezi přílohy Akčního plánu byl zařazen Rámcový program Elektronická veřejná správa.²²

Během roku 2000 došlo k začlenění elektronického podpisu do českého právního řádu na základě zákona číslo 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, který měl umožnit elektronickou komunikaci s orgány veřejné moci. Zákon rozlišoval prostý elektronický podpis, zaručený elektronický podpis a uznávaný elektronický podpis a upravoval vybrané aspekty používání elektronického podpisu, poskytování souvisejících služeb, kontrolu povinností a vymezil sankce za jejich nedodržení. Prostřednictvím tohoto zákona byla doplněna řada dalších právních předpisů, například občanský zákoník, zákon o správě daní a poplatků, správní řád nebo občanský soudní řád.²³

Dalším významným zákonem přijatým v roce 2000 byl zákon číslo 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, který reagoval na potřebu zajistit kvalitní a bezpečnou komunikaci mezi jednotlivými ISVS. Jednalo se o první obecný zákon a v době příprav byla řešena otázka předávání informací mezi plánovanými základními registry, zároveň jím byl položen základ pro jejich budoucí spolupráci.²⁴ Kromě obecného řešení problematiky ISVS tento zákon rozlišil a vymezil druhy systémů a definoval Portál veřejné správy. Dále došlo na základě tohoto zákona k vytvoření Úřadu pro veřejné informační systémy (ÚVIS), kterému byla dána pravomoc vytvářet a rozvíjet ISVS.²⁵

2.1.2 Vývoj od roku 2000 do současnosti

Ministerstvo informatiky vzniklo zákonem číslo 517/2002 Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy a mění některé zákony k datumu 1.1.2003. Stalo se tak ústředním orgánem pro informační a komunikační technologie, poštovní služby a telekomunikaci a byly na něj přesunuty kompetence Úřadu pro veřejné informační služby a jiných ministerstev.²⁶ Ministerstvo prosadilo několik novel právních

²² ŠPAČEK, D. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8

²³ Tamtéž

²⁴ MATES, P., SMEJKAL, V. E-government v České republice: Právní a technologické aspekty. 2. vyd. Praha: Leges. 2012. 464 s. ISBN 978-80- 87576-36-6.

²⁵ ŠPAČEK, D. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8

²⁶ FELIX, Ondřej, Jirí KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28- 1.

předpisů, ale kvůli relativně slabému postavení bylo spíše považováno za marketingového propagátora elektronické komunikace.²⁷

K ustavení ministerstva informatiky došlo za vlády Vladimíra Špidly a bylo tomu tak v době, kdy ještě nebyl tolik využíván internet veřejností, jelikož se teprve postupně učila poměrně nový směr komunikace využívat. V čele ministerstva stál bývalý novinář Vladimír Mlynář. V tomto období docházelo k tvorbě prvních webových stránek vládními úřady, započalo se tvorbou prvního portálu veřejné správy a v politice se objevilo slovo eGovernment.²⁸

Vladimír Mlynář nebyl však spojen jen s postem ministra informatiky, ale souvislosti s jeho výkonem se dostal před Městský soud v Praze, který mu uložil pět a půl roku vězení za zneužití pravomoci. Předmětem kauzy byla státní firma Testcom, kterou Mlynář založil roku 2003 jako podřízenou ministerstvu informatiky. Problémem bylo, že ji změnil na běžnou obchodní společnost za účelem prosperování, což je protizákonné z důvodu, že rozpočtová organizace nesmí zakládat výdělečné firmy kvůli střetu zájmů a kontrole toku peněz. Na tuto skutečnost byl upozorněn Bohuslavem Sobotkou a v roce 2004 firmu zrušil a peníze převedené z ministerstva vrátil.

Mlynář i jeho spolupracovníci se odvolali a vrchní soud jejich trest zrušil. Bylo rozhodnuto, že se nikdo nedopustil trestného činu. Absurdním prvkem kauzy bylo to, že společnost Testcom byla zapsána do obchodního rejstříku krajským obchodním soudem, tedy zodpovědnou institucí, která dle mého názoru měla upozornit na nesoulad se zákonem dříve, než byl Mlynář na tuto skutečnost upozorněn Sobotkou. Zajímavé je, že takovýchto společností bylo odhaleno více. Později se Mlynář stal šéfredaktorem časopisu Respekt a od roku 2010 je členem vrcholného vedení skupiny PPF Petra Kellnera, se kterým je provázán i v současnosti.²⁹

Za zmínku v rámci vývoje eGovernmentu stojí i think thank eStat.cz, který fungoval od roku 2004 v rámci politické strany ODS. Jeho vizí byl štíhlý efektivní stát přístupující k občanům jako ke klientům. K tomuto projektu se hlásili Ivan Langer a Zdeněk Zajíček, kteří se po volbách roku 2006 stali ministrem vnitra (Langer) a náměstkem pro veřejnou správu

²⁷ VANÍČEK, Z., MARCHAL, S. A., PROKEŠ, J., ŠTEDROŇ, B. Právní aspekty eGovernmentu v České republice. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-855-0.

²⁸ ŠVEHLA, Marek. Digitalizace po Česku. *Respekt*. 10/2021. ISSN 1801-1446. Dostupné také z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2021/10/digitalizace-po-cesku>

²⁹ SPURNÝ, Jaroslav. Digitalizace po Česku. *Respekt*. 4/2006. ISSN 1801-1446. Dostupné také z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2006/4/mlynar-musi-pykat>

(Zajíček). Po zrušení ministerstva informatiky si stáhli agendu digitalizace Česka k sobě. V této době byl premiérem Miroslav Topolánek, který uvedl digitalizaci mezi hlavní priority vlády.³⁰

Během let 2005 a 2006 nebylo informačním systémům věnováno tolik pozornosti. Hlavní iniciativou ministerstva informatiky byla elektronická komunikace a digitální televizní vysílání. V roce 2006 došlo k vydání Národní strategie informační bezpečnosti ČR usnesením vlády číslo 1340 dne 19.10.2005, která byla vypracována na základě vládou schváleného dokumentu Státní informační a komunikační politika – e-Česko 2006.³¹ Tato strategie nahradila Národní telekomunikační politiku a Státní informační politiku. Dokument e-Česko vznikl na základě akčního plánu Evropské unie eEurope 2005 a cílem byla implementace záměrů akčního plánu eEurope do českého práva.

K výraznému posunu v oblasti rozvoje eGovernmentu po roce 2006 došlo na základě usnesení vlády číslo 1085, o souboru opatření pro urychlení rozvoje eGovernmentu v České republice. Na základě tohoto usnesení bylo postupně vytvořeno několik návrhů zákona, které se později při jejich schválení staly pilíři českého eGovernmentu. Legislativními projekty uloženými usnesením byly například vytvoření jednotného univerzálního kontaktního místa pro občana v rámci jeho styku s úřady, právní úpravy umožňující využití elektronických dokumentů tam, kde dosud byla nutná podoba listinná a právní úpravy pro oblast užívání centrálních registrů veřejné správy.³²

Dalším projektem výše zmíněného usnesení vlády byl zánik ministerstva informatiky v roce 2007 zákonem číslo 110/2007 Sb., o některých opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy, souvisejících se zrušením ministerstva informatiky a o změně některých zákonů. Kompetence týkající se eGovernmentu byly svěřeny ministerstvu vnitra. Pomocným orgánem se později stala Rada pro informační společnost. Působnost ve věcech elektronických komunikací a poštovních služeb přešla na ministerstvo průmyslu a obchodu a působnost ve věcech veřejných dražeb převzalo ministerstvo pro místní rozvoj.³³

³⁰ ŠVEHLA, Marek. Digitalizace po Česku. *Respekt*. 10/2021. ISSN 1801-1446. Dostupné také z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2021/10/digitalizace-po-cesku>

³¹ MATES, P., SMEJKAL, V. E-government v českém právu. 1. vyd. Praha: Linde Praha. 2006. 244 s. ISBN 80-7201-614-8.

³² FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

³³ Zákon č. 110/2007 Sb., o některých opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy, souvisejících se zrušením ministerstva informatiky

Hlavní prioritou od roku 2006 se stalo maximální zjednodušení komunikace mezi občanem a úřady. Znovu se řešila otázka základních registrů předložením návrhů vládě a začal se postupně rýsovat projekt datových schránek. Programové prohlášení z roku 2007 vydané vládou byl sdělen cíl budování Czech POINTŮ. Byl zde předpoklad nové legislativy v oblasti elektronické komunikace, který byl důležitý zejména pro realizaci datových schránek a dále pak zajištění jednotné KIVS.³⁴

Budování jednotlivých pilířů eGovernmentu probíhalo v programovém období 2007-2013 s využitím prostředků ze státních strukturálních fondů EU v souladu se strategií Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby neboli Smart Administration.³⁵ Symbolem Efektivní veřejné správy je hexagon, jehož podobu dala veřejné správě tato strategie.

Obrázek 1 Hexagon efektivní veřejné správy

Zdroj: ISSS 2021 [online]. Copyright © [cit. 26.03.2021]. Dostupné z: https://www.issc.cz/archiv/2008/download/prezentace/sedlacek_mvcr.pdf

³⁴ ŠPAČEK, D. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8

³⁵ Co je e Government? - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 09.01.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx>

Cíle Smart Administration byly konkrétněji specifikovány Strategií rozvoje služeb pro informační společnost v České republice. Schválena byla Radou vlády pro informační společnost a stanovila milníky, kterých mělo být docíleno. Jedním z těchto milníků bylo zavedení datových schránek a rozvinutí soustavy univerzálních kontaktních míst veřejné správy. Dále pak zprovoznění centrálních registrů veřejné správy nebo možnost činění všech druhů podání skrze kontaktní místa.³⁶

V tehdy roztržštěné státní správě a samosprávě bylo obtížné obhájit myšlenku využití a provozování kontaktního místa Czech POINT nebo datových schránek. Výše zmínění Langer se Zajíčkem tak figurovali jako důležité osobnosti v rámci osvěty, kdy objížděli republiku a vysvětlovali výhody používání těchto služeb vedoucím úřadů. Czech POINTy vznikly v roce 2007, následovaly datové schránky a Langer se Zajíčkem rozpracovali další klíčovou službu, kterou jsou základní registry.³⁷

Další významnou osobou českého eGovernmentu je Ondřej Felix, který je spoluautorem věcných záměrů zákonů o elektronických úkonech, o základních registrech a o elektronické identifikaci. V minulém programovém období vlády byl pověřen funkcí Hlavního architekta eGovernmentu. Oblasti digitalizace veřejné správy se věnuje již od devadesátých let minulého století. V současné době je okruhem jeho působnosti implementace elektronické identity a Portálu občana.³⁸

Přelomovým zákonem je zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi, který je považován za základní pilíř eGovernmentu. Proto je v některé literatuře znázorňován jako srdce eGONA a zkráceně se mu říká zákon o eGovernmentu. Předmětem úpravy tohoto zákona jsou datové schránky pro komunikaci v oblasti orgánů veřejné moci a autorizovaná konverze dokumentů. Následujícím důležitým zákonem je zákon číslo 111/2009 Sb., o základních registrech, který byl schvalován za vlády Petra Nečase a dle slov Ondřeje Felixe se jednalo o základní infrastrukturu, o kterou se digitalizace mohla opřít. Cílem základních registrů bylo fungování jako celek na základě spolupráce a každý úředník měl mít přístup pouze k údajům v rámci jeho agendy.³⁹

³⁶ Tamtéž

³⁷ ŠVEHLA, Marek. Digitalizace po Česku. *Respekt*. 10/2021. ISSN 1801-1446. Dostupné také z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2021/10/digitalizace-po-cesku>

³⁸ Ondřej Felix - MEZINÁRODNÍ KONFERENCE DIGITÁLNÍ ČESKO. *MEZINÁRODNÍ KONFERENCE DIGITÁLNÍ ČESKO 2019* [online]. Dostupné z: <https://www.digitalni-cesko.eu/recnici-2018/ondrej-felix/>

³⁹ ŠPAČEK, D. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8

Langer společně se Zajíčkem z vlády odešli roku 2009, což znamenalo ztrátu motoru, který celou digitalizaci hnal kupředu. Po jejich odchodu zde byla politická nestabilita a následující dvě úřednické vlády se digitalizací nezabývaly. Chybějící rozvoj měl dopad na vzniklé projekty. Bylo potřeba zlepšit datové schránky, dokončit vládní portál a rozvíjet nabídku státních digitálních služeb. Přesvědčovat o využívání služeb eGovernmentu se nikdo z politiků nesnažil. Dá se říci, že až rok 2016 přinesl velké změny, když premiér Bohuslav Sobotka představil iniciativu 202020, tedy plán na posunutí se v žebříčku eGovernmentu na dvacáté místo do roku 2020.⁴⁰

Další stěžejní legislativou eGovernmentu je zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, který nabyl účinnosti dne 1. července 2018. Předmětem úpravy tohoto zákona je využití elektronické identifikace, působnost ministerstva vnitra a Správy základních registrů na úseku elektronické identifikace a přestupky v rámci elektronické komunikace. Zákon navazuje na předpis Evropské unie, konkrétně na nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 910/2014 Sb. ze dne 23. července 2014.

V roce 2018 došlo k dalšímu velkému pokroku v oblasti eGovernmentu, a to přijetím dokumentu Informační koncepce České republiky. Na základě zmocnění podle zákona o ISVS stanovuje cíle v oblasti informačních systémů a obecné principy vytváření, správy a provozování těchto systémů. Dále jsou jejím obsahem obecné principy řízení útvarů informatiky a řízení životního cyklu informačních systémů, architektonické principy pro návrh a rozvoj systémů a cíle pro oblast eGovernmentu.⁴¹ Tato koncepce tvoří společně s dílčími koncepcemi Česko v digitální Evropě a Digitální ekonomiky a společnosti jednotný logický celek neboli Digitální Česko,⁴² kterému bude věnována samostatná kapitola.

Nejnovějším zákonem v oblasti eGovernmentu je zákon číslo 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, který vytváří rámec pro digitalizaci dalších služeb státní správy. Předmětem úpravy zákona na digitální služby jsou práva právnických a fyzických osob na poskytnutí digitálních služeb orgány veřejné moci, právo těchto osob činit digitální úkony a povinnost orgánů veřejné moci poskytovat digitální služby a přijímat digitální úkony. Dále pak některá další práva a povinnosti spojené s poskytováním digitálních

⁴⁰ ŠVEHLA, Marek. Digitalizace po Česku. *Respekt*. 10/2021. ISSN 1801-1446. Dostupné také z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2021/10/digitalizace-po-cesku>

⁴¹ Informační koncepce ČR | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 18.02.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/informacni-koncepce-cr/>

⁴² Základní informace o projektu Digitální Česko | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/zakladni-informace/>

služeb. Tento zákon nabyl účinnosti 1. února 2020 s výjimkou u některých ustanovení, která budou účinná do budoucna. Je tedy. Digitální službou se podle tohoto zákona rozumí úkon vykonávaný orgánem veřejné moci vůči uživateli služby v rámci agendy a zároveň je veden v katalogu služeb jako úkony v elektronické podobě.⁴³

Zákon je převratný tím, že ukládá vydání potřebných elektronických formulářů a propojení registrů a staví do popředí občana. Zajímavou informací je, že proti návrhu tohoto zákona nebyl proti ani jeden poslanec či senátor. Tímto zákonem je založeno právo komunikovat se státem digitální formou a vytváří právní rámec, jehož prostřednictvím dojde v blízké budoucnosti k digitalizaci všech služeb státní správy.⁴⁴

Nejedná se o kompletní výčet všech událostí spojených s vývojem eGovernmentu na území České republiky, nýbrž o shrnutí vybraných důležitých milníků. Současné projekty eGovernmentu budou rozepsány v následujících kapitolách. V rámci jeho vývoje lze sledovat, jak jednotlivé projekty byly řešeny více právními předpisy a jejich četnost a roztržitost napříč legislativou.

2.2 eGON

Název eGON vznikl spojením zkratk sloz eGovernment a ON, což v překladu znamená eGovernment zapnut. Schématická kresba postavy eGONA vznikla na tiskové konferenci v roce 2006 a symbolizuje čtyři základní projekty znázorněné jako jeho orgány. Tento projekt vznikl za cílem vytvoření univerzálního přístupu do veřejné správy. Od ostatních předchozích projektů se liší tím, že se jako první věnoval vzniku prostředí pro efektivní sdílení dat uvnitř veřejné správy.

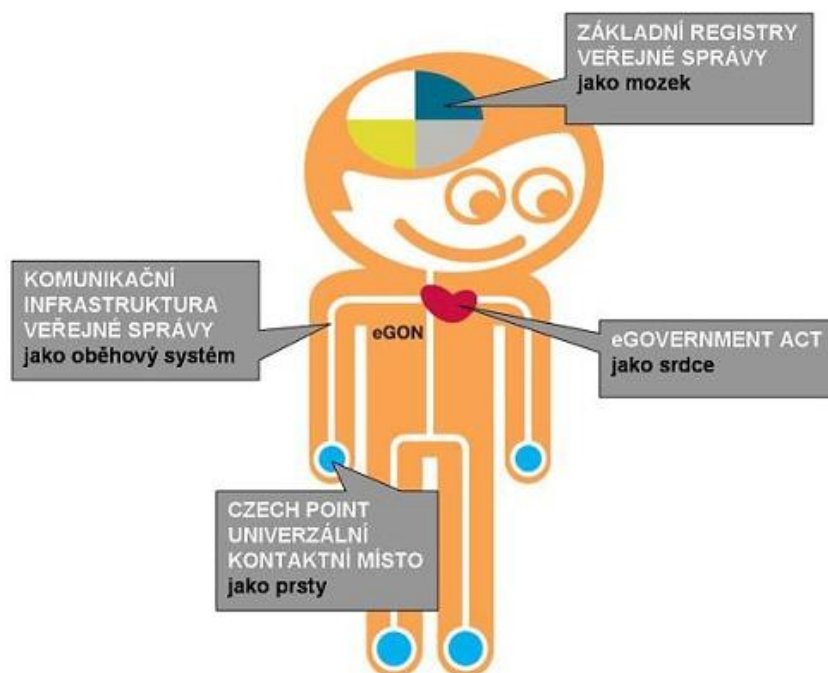
Symbol eGovernmentu eGON je v přeneseném významu živý organismus, ve kterém vše souvisí se vším a fungování jednotlivých částí se navzájem podmiňuje. Existenci a životní funkce mu zajišťují:

- Mozek – tvoří jej čtyři základní registry
- Srdce – zákon o eGovernmentu nebo eGovernment act
- Oběhová soustava – Komunikační infrastruktura veřejné správy (KIVS)

⁴³ Zákon číslo 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů

⁴⁴ Zákonem roku je právo na digitální služby | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem – Sbirka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ [cit. 16.02.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/aktualne/zaknem-roku-je-pravo-na-digitalni-sluzby-111195.html>

- Prsty – Czech POINT⁴⁵

Obrázek 2 eGON jako symbol eGovernmentu

Zdroj: Na cestě ke zjednodušení služeb veřejné správy. Vláda České republiky. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/mediacentrum/aktualne/na-cestě-ke-zjednodušení-sluzeb-verejne-spravy-61018/>

Základní registry, které tvoří mozek v oběhové soustavě jsou Registr osob, Registr obyvatel, Registr práv a povinností a Registr územní identifikace adres a nemovitostí. Srdce tvoří tři pilíře eGovernment act, kterými jsou zavedení datových schránek, zrovnoprávnění elektronických a papírových dokumentů a povinnost institucí komunikovat elektronickou formou. Komunikační infrastruktura veřejné správy slouží k bezpečnému přenášení dat jako oběhová soustava eGONA. Zabezpečuje propojení sítí a systémů dílčích institucí v rámci společného prostředí, což má za následek efektivnější přístup k informacím pro ty, kteří mají oprávnění.⁴⁶ Prsty tvoří univerzální kontaktní místo veřejné správy Czech POINT. Těmto jednotlivým projektům, které jsou pilíři elektronizace veřejné správy bude jednotlivě věnována pozornost v následujících kapitolách.

⁴⁵ eGON – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 10.01.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/egon-66.aspx>

⁴⁶ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. *Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy*. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

2.2.1 Komunikační infrastruktura veřejné správy

Komunikační infrastruktura veřejné správy (KIVS) umožňuje sdílení dat mezi Informačními systémy veřejné správy (ISVS) a je základem pro aplikaci principů eGovernmentu a celkového zefektivnění procesů ve veřejné správě. Stěžejní částí KIVS je Centrální místo služeb (CMS), jehož prostřednictvím správci ISVS poskytují služby informačních systémů veřejné správy. Jedná se o jediné místo, kde dochází k výměně dat mezi jednotlivými informačními systémy. Centrální místo služeb je slouží k bezpečnému propojování subjektů veřejné a státní správy se subjekty ve vnějších či neveřejných sítích.⁴⁷

Budování komunikační infrastruktury veřejné správy bylo zahájeno v roce 2001, kdy vedle sebe existovalo četné množství datových linek a cílem KIVS bylo vytvoření jednotné datové sítě, její bezpečnost a vysoký standard nabízených služeb. Od roku 2007 byla zavedena povinnost všem orgánům státu zapojení se do projektu a bylo vyhlášeno výběrové řízení na uzavření rámcové smlouvy o službách KIVS, což mělo za následek odstranění do této doby existujícího monopolu poskytovatelů datových služeb.⁴⁸

Rozhodnutím vlády byl osloven k realizaci Český Telecom, a.s., který byl jediným zájemcem a byla s ním uzavřena rámcová smlouva. Předpokladem bylo ukončení budování vlastních komunikačních sítí resortů a orgánů a jejich následné přeorientování na odběr služby komunikačního servisu od Telecomu. Během první fáze projektu mělo dojít k propojení všech subjektů do komunikační sítě s jednotnou cenovou a bezpečnostní politikou. Druhou fází byla umožněna výměna dat a přístup k informačním zdrojům státu.⁴⁹

2.3 Nařízení eIDAS

Pojmem eIDAS se rozumí nařízení Evropského Parlamentu a Rady EU číslo 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES. Úkoly dohledu v oblasti služeb vytvářejících důvěru a kontrolní pravomoci vykonává ministerstvo vnitra. Jeho dalšími úkoly je zajištění mezinárodní spolupráce a zpracovávání návrhů právních předpisů v oblasti elektronického

⁴⁷ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁴⁸ MATES, P., SMEJKAL, V. E-government v České republice: Právní a technologické aspekty. 2. vyd. Praha: Leges. 2012. 464 s. ISBN 978-80-87576-36-6.

⁴⁹ ŠPAČEK, D. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8

podpisu a elektronické identifikace. Ministerstvo vnitra je orgánem dohledu nad poskytovateli služeb vytvářejících důvěru.⁵⁰

Zákon číslo 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce a související změnový zákon číslo 298/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o službách vytvářející důvěru, zákon o svobodném přístupu k informacím a autorský zákon byl zveřejněn ve Sbírce zákonů dne 19. září 2016. Cílem tohoto zákona je adaptovat český právní řád na přijetí nařízení eIDAS. Zákonem je upravena pouze ta část, kterou nařízení eIDAS výslovně na právu vnitrostátním nechává. Upraveny jsou zejména postupy poskytovatelů služeb vytvářejících důvěru a požadavky na tyto služby a pravidla elektronického podepisování, pečetění a opatřování elektronickými časovými razítky.⁵¹

Elektronický podpis je nástrojem pro identifikaci a autentizaci v prostředí internetu a je založen na certifikačních službách. Upraven je zákonem o elektronickém podpisu, dle kterého se jedná o údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou její součástí a slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepisující osoby. Zaručený elektronický podpis musí splňovat požadavky, kterými jsou jednoznačné spojení s podepisující osobou, umožnění identifikace této osoby, vytvoření a připojení k datové zprávě pomocí prostředků, jež jsou drženy pod výhradní kontrolou osoby a je k datové zprávě připojena způsobem, aby byla možnost zjištění jakékoliv následné změny dat.⁵² Původní zákon o elektronickém podpisu z roku 2000 byl zrušen nově účinným nařízením eIDAS.

Právní úpravou oblasti elektronické identifikace je zákon číslo 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci a související změnový zákon číslo 251/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronické identifikaci, který byl publikován ve Sbírce zákonů dne 18. srpna 2017. Jeho cílem je také adaptování právního řádu na část nařízení eIDAS v oblasti elektronické identifikace. Nařízením vymezuje povinnost uznávání prostředků pro elektronickou identifikaci za jím stanovených podmínek. Tyto

⁵⁰ eIDAS, služby vytvářející důvěru a elektronická identifikace – Procesní modelování. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/webpm/clanek/eidas-sluzby-vytvarejici-duveru-a-elektronicka-identifikace.aspx>

⁵¹ eIDAS, služby vytvářející důvěru a elektronická identifikace – Procesní modelování. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/webpm/clanek/eidas-sluzby-vytvarejici-duveru-a-elektronicka-identifikace.aspx>

⁵² Zákon o el. po

prostředky slouží k přístupu k on-line službám, které poskytuje veřejný sektor a musejí být vydány v rámci oznámeného systému elektronické identifikace.⁵³

Jedná se o zákon představující právní základ pro prokazování totožnosti na základě využití elektronické identifikace. Její důvěryhodnost je zajištěna vymezením povinnosti provádění elektronické identifikace skrze kvalifikovaný systém elektronické identifikace. Oprávnění provozovat služby elektronické identifikace mají státní orgány a subjekty akreditované pro správu kvalifikovaného systému elektronické identifikace ministerstvem vnitra. Kompletní seznam poskytovatelů služeb lze nalézt na internetové stránce <https://info.eidentita.cz/sep/>.⁵⁴

2.3.1 Identifikační prostředky

Funkce identifikačních prostředků je prokázání totožnosti při používání služeb v on-line prostředí. Toto prokazování je možné pouze skrze kvalifikovaný systém elektronické identifikace a upraveno je zákonem o elektronické identifikaci. Tento zákon vymezuje kvalifikovaný systém jako systém spravovaný správcem, splňující technické specifikace, normy a postupy, umožňující poskytování služby národního bodu pro identifikaci a autentizaci (NIA) a v jehož rámci jsou osobní údaje identifikující osobu spojeny s danou osobou v souladu s technickými specifikacemi, normami a postupy.⁵⁵

Národním bodem pro identifikaci a autentizaci (NIA) jsou zprostředkovány zaručená ověření totožnosti pro přístup k online službám veřejné správy. Jeho uživatelé se přihlašují prostřednictvím identifikačních prostředků, které jsou vydány buď státem nebo soukromoprávními poskytovateli, kteří musí mít akreditaci udělenou ministerstvem vnitra a jsou na NIA napojeni.⁵⁶ Národní bod vznikl na základě zákona o elektronické identifikaci a jsou jím zároveň stanoveny pravidla pro účastníky elektronické identifikace.⁵⁷

Dle nařízení eIDAS jsou rozeznávány tři úrovně záruky identifikačních prostředků dvou faktorové, nízká, značná a vysoká. Jedná se o kritéria hodnocení, jak moc poskytovatel

⁵³ eIDAS, služby vytvářející důvěru a elektronická identifikace – Procesní modelování. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/webpm/clanek/eidas-sluzby-vytvarejici-duveru-a-elektronicka-identifikace.aspx>

⁵⁴ eIDAS, služby vytvářející důvěru a elektronická identifikace – Procesní modelování. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/webpm/clanek/eidas-sluzby-vytvarejici-duveru-a-elektronicka-identifikace.aspx>

⁵⁵ Zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci

⁵⁶ Úvod – Portál národního bodu. *Object moved* [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.eidentita.cz/Home>

⁵⁷ Tamtéž

služby může důvěřovat vybranému způsobu určení totožnosti. Vysoká úroveň je autentizací, kdy je identifikační prostředek fyzicky na bezpečném zařízení a při jeho vydání byla zaručeně ověřena totožnost. Značná úroveň využívá dvoufaktorové ověření, tedy jméno, heslo a jednorázový SMS kód. K ověření totožnosti dochází při aktivaci, například na kontaktním místě Czech POINT, na rozdíl od úrovně nízké. Zde nedochází k zaručené autentizaci, ale pouze deklaraci identity skrze přihlášení zvoleného uživatelského jména a hesla.⁵⁸

Státem vydávané identifikační prostředky jsou Občanský průkaz s aktivovaným elektronickým čipem, které jsou vydané po 1. červenci 2018 a splňují vysokou úroveň důvěry. Dále je jím NIA ID, jež je založen na kombinaci jména, hesla a SMS kódu a patří do kategorie značné úrovně. Posledním státním prostředkem je Mobilní klíč eGovernmentu, který poskytuje přihlášení bez nutnosti zadávání ověřovacích kódů. Prostředky nabízené kvalifikovanými poskytovateli ve sféře soukromoprávní jsou čipová karta Starcos od společnosti První certifikační autorita a.s., MojeID od zájmového sdružení právnických osob CZ.NIC. ČSOB Identita poskytovaná Československou obchodní bankou a.s., a Bankovní Identitou vystavenou Českou spořitelnou a.s.⁵⁹

Tabulka 1 Prostředky elektronické identifikace

Prostředek	Aktuálně aktivní (ke dni 4.2.2021)	Počet přihlášení celkem
Mobilní klíč eGovernmentu	5 232	26 384
NIA ID	100 738	2 182 113
eObčanka	310 889	544 795
Bankovní identita (ČSOB, ČS)	1 637 172	79 382
mojeID	7 605	41 737
Čipová karta Starcos (První certifikační autorita)	509	40 471

Zdroj: vlastní zpracování⁶⁰

⁵⁸ Čím je možné se přihlásit v prostředí národního bodu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita – informační web* [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://info.eidentita.cz/idp/>

⁵⁹ Čím je možné se přihlásit v prostředí národního bodu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita – informační web* [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://info.eidentita.cz/idp/>

⁶⁰ Správa základních registrů – K národnímu bodu jsou připojeny 2 miliony aktivních identitních prostředků pro přístup k online službám. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 28.03.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/archiv-novinek/e-identita/214-k-n%C3%A1rodn%C3%ADmu-bodu-jsou-p%C5%99ipojeny-2-miliony-aktivn%C3%ADch-identitn%C3%ADch-prost%C5%99edk%C5%AF-pro-p%C5%99eC3%ADstup-k-online-slu%C5%BEb%C3%A1m?highlight=WzIsIm1pbGlvbniLCJwXHUwMTU5aWhsXHUwMGUxXHUwMTYxZW5cdTAwZWQiLCYIG1pbGlvbniXQ==>

2.3.1.1 eObčanka

eObčanka je elektronický průkaz totožnosti, který slouží jako nosič identity na území celé Evropské unie. Vydávání občanských průkazů se strojově čitelnými údaji a kontaktním elektronickým čipem započalo v červenci roku 2018. Jejím cílem je usnadnění přístupu ke službám veřejné správy přes internet a zároveň zlepšení komunikace ve vztahu správa a občan. Postupně se budou stávající občanské průkazy měnit za tyto elektronické, ale občan nebude nucen elektronické funkce využívat. Nutností pro plné využívání eObčanky je aktivace čipu. Na čip je možné nahrát kvalifikovaný podpis a autentizační certifikáty, které jsou využívány pro přístup do služeb veřejné správy.⁶¹

2.4 Autorizovaná konverze dokumentů

Institut autorizované konverze dokumentů vymezuje zákon číslo 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi a podrobnosti jejího provádění upravuje vyhláška číslo 193/2009 Sb. Autorizovaná konverze představuje úplné převedení dokumentu z digitální do listinné podoby nebo naopak. Provádí se tak ověření shody obsahů dokumentů a připojení ověřovací doložky, což znamená zachování autentičnosti dokumentu. Nutnost úpravy tohoto institutu souvisí s povahou systému doručování prostřednictvím datových schránek.⁶²

Obdobou právní úpravy konverze je vidimace podle zákona číslo 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů. Výstup z autorizované konverze má právní účinky ověřené kopie dokumentu, jehož převedením vznikl. Vznik autorizované konverze má za následek zrovnoprávnění elektronické a listinné podoby dokumentů při komunikaci s úřady a umožňuje tak širší využití výhod elektronické komunikace.⁶³ Je klíčovým prvkem pro fungování datových schránek a využívána je kontaktními místy Czech POINT.

Autorizovaná konverze se provádí z moci úřední nebo na žádost. Autorizovanou konverzi z moci úřední mají oprávnění provádět orgány veřejné moci pro výkon své působnosti a konverzi na žádost provádějí zejména kontaktní místa veřejné správy, tedy notáři, krajské úřady, obecní úřady, matriční úřady, úřady městských částí či obvodů, úřady

⁶¹ eObčanka – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21730551&doctype=ART>

⁶² BUDIŠ, Petr. HŘEBÍKOVÁ, Iva. *Datové schránky: fungování, doručování, bezpečnost, návody*. Olomouc: ANAG, 2010. 287 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-617-4.

⁶³ Tamtéž

městských částí hlavního města Prahy, držitel poštovní licence a Hospodářská komora. Na základě novelizace zákona o advokacii jsou kontaktním místem i advokáti. Rozdíly mezi těmito druhy autorizované konverze jsou v podmínkách, za jakých ji lze provést. Postupy a provádění jsou u obou v zásadě shodné⁶⁴.

2.5 Výhody a nevýhody eGovernmentu

Význam eGovernmentu neustále roste a přináší s sebou mnoho výhod, které zcela převažují nevýhody a s nimi spojená rizika. Jedná se o stále zdokonalující se proces modernizace veřejné správy a právem je mu věnována pozornost, která by dle mého názoru měla být mnohem větší, než je v současné době. Elektronické bankovníctví se stává zcela přirozeným nástrojem, a proto by veřejná správa neměla zaostávat. Vzhledem k velkému počtu uživatelů bankovníctví nebo počtu lidí nakupujících nejrůznější zboží a služby online se dá říci, že občané jsou na tuto změnu téměř připraveni.

Jednou z největších výhod eGovernmentu je snadná dostupnost informací a celkové zlehčení styku s úřady. Odpadla nutnost dokládání změn každému úřadu zvlášť, a to díky základním registrům. Dále také efektivnější a rychlejší výkon veřejné správy využitím informačních a komunikačních technologií v běžném provozu. Prostřednictvím datových schránek a portálů si může občan vyřizovat záležitosti kdykoliv a odkudkoliv, tudíž se nemusí upínat na provozní doby jednotlivých úřadů. Velkou výhodou je též šetření peněžních prostředků a transparentnost procesů.

Služby eGovernmentu však nejsou přístupné všem za stejných podmínek. Někteří občané nevládní technologie, skrze které ke komunikaci s úřady dochází. Také stačí pouhý výpadek internetu a ke službám se na dálku již nepřipojíme. Velkou nevýhodou je nedostatečná informovanost o nabízených službách a celková digitální ngramotnost některých občanů. Zapojení moderních technologií nese riziko kybernetické kriminality, které se stát snaží minimalizovat a nástrojem ochrany je zákon číslo 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti.

⁶⁴ Tamtéž

3 Současné projekty eGovernmentu

Tato kapitola bude pojednávat o vybraných současných projektech v oblasti eGovernmentu, kterými jsou Czech POINT, Datové schránky a Základní registry jakožto nejdůležitější pilíře elektronizace veřejné správy. Navzájem spolu souvisejí a jejich vztah je důležitý. Příkladem je projekt Czech POINT, který umožňuje zřízení datové schránky a poskytuje výpisy ze základních registrů. Určité prvky projektů občas splývají, například autorizovaná konverze dokumentů, která je metodou doručování u datových schránek a zároveň je službou poskytovanou Czech POINTEM.

3.1 Czech POINT

Czech POINT tedy Český Podací Ověřovací Národní Terminál je jedním z prvních projektů v rámci budování eGovernmentu a zároveň jeho ústředním symbolem. Správcem a provozovatelem tohoto informačního systému je ministerstvo vnitra. Jednotlivá kontaktní místa veřejné správy vykonávají svou činnost na základě přenesené působnosti, tedy přímého výkonu státní správy.⁶⁵ Příprava projektu je spjata se sloganem „Obíhat mají data, ne občan“ jako reprezentanta budoucího způsobu komunikace. V březnu roku 2007 byl zahájen pilotní provoz projektu a úplně první kontaktní místo bylo otevřeno 28. března 2007 na Úřadu městské části Praha 13. Postupně se do pilotního provozu zapojovala další místa a jeho cílem bylo získání zpětné vazby, ověření zátěže a technického řešení.⁶⁶

Pomocí pilotního provozu byly poskytovány výpisy z Katastru nemovitostí, Obchodního rejstříku a Živnostenského rejstříku. Nejvíce výpisů bylo jeho prostřednictvím vydáno zapojením pracovišť České pošty. Hodnocení provozu se účastnili i úředníci, kteří během něj absolvovali proškolení. K oficiálnímu spuštění Czech POINTU došlo 2. ledna 2008 po odkladech spjatými s legislativním procesem na více než 1 100 kontaktních místech. Došlo k rozšíření poskytovaných služeb a ponechání služeb z provozu pilotního. Kromě občanů docházelo ke stále většímu využívání projektu orgány veřejné moci. Příkladem je autorizovaná konverze dokumentů z elektronické podoby do listinné a naopak, která je z velké části využívána právě těmito orgány.⁶⁷

⁶⁵ Czech POINT: historický vývoj a současná podoba 2014. Praha: CEVRO Institut [vysoká škola], 2015. ISBN 978-80-87125-30-4.

⁶⁶ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁶⁷ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

Poskytnutí služby kontaktního místa veřejné správy (KM VS) Czech POINT je vymezeno zákonem o informačních systémech veřejné správy, který stanovuje, že označení Czech POINT lze užít pouze pro kontaktní místa veřejné správy. Nejedná se pouze o instituce veřejnoprávní, ale i soukromoprávní. Konkrétními KM VS jsou na základě tohoto zákona notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo obvodů, územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Praha, zastupitelské úřady na základě prováděcího předpisu, držitel poštovní licence, Hospodářská komora České republiky a osoba autorizovaná ministerstvem (banka, pojišťovna).⁶⁸ Jak již bylo výše zmíněno, nově sem patří i advokáti, díky novelizaci zákona o advokacii.

Základní pravomocí poskytovatelů těchto služeb je vydávání výpisů z informačních systémů veřejné správy. Výpisy jsou poskytovány jak ze systémů veřejných, tak neveřejných. Veřejným systémem je například Obchodní rejstřík a záznamy z nich jsou poskytovány anonymně na žádost jakékoliv osoby. Neveřejným systémem je například výpis z Rejstříku trestů a jejich výstup je podmíněn prokázáním totožnosti. Další pravomocí poskytovatele je autorizovaná konverze dokumentů.⁶⁹

3.1.1 Služby Czech POINT

Původní rozsah služeb Czech POINTU nabízený při spuštění se postupem času rozšiřoval. V současnosti nabízené služby se dají rozdělit do jednotlivých kategorií. Ceny za poskytnuté služby jsou vymezeny zákonem číslo 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Zpravidla je tento poplatek maximálně sto korun za první stranu a maximálně padesát korun za každou další.

3.1.1.1 Výpisy z informačních systémů veřejné správy

Patří sem vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů. Tento seznam je veden ministerstvem vnitra jako součást Informačního systému o veřejných zakázkách. Služba je určena pro firmy a dodavatele, jež mají zájem o veřejnou zakázku. Jedná se o veřejný rejstřík a o jeho výstup může požádat kdokoliv. Žadatel musí znát identifikační číslo organizace (IČO). Obdobně funguje vydání výpisu z Živnostenského rejstříku a z Veřejných rejstříků. Také zde stačí znalost identifikačního čísla organizace a žádat může kdokoliv. Veřejnými rejstříky jsou spolkový rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek, rejstřík obecně prospěšných společností a obchodní rejstřík.

⁶⁸ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů

⁶⁹ Czech POINT: historický vývoj a současná podoba 2014. Praha: CEVRO Institut [vysoká škola], 2015. ISBN 978-80-87125-30-4.

Výpisy se u Veřejných rejstříků dělí na platné, které obsahují informace k aktuálnímu datu a výpisy úplné, jež obsahují všechny informace zapsané v obchodním rejstříku po dobu existence.⁷⁰

Výpis z Insolvenčního rejstříku je poskytován na žádost kohokoliv a vyhledávání probíhá na základě sdělení identifikačního čísla nebo osobních údajů. Insolvenční rejstřík je veřejný spadá pod ministerstvo spravedlnosti, které vede i Rejstřík trestů právnické osoby. Výpis z něj se získává na žádost jakékoliv osoby po sdělení identifikačního čísla. Dalším výpisem, o který se dá požádat anonymně je výpis z Katastru nemovitostí. Lze ho požadovat na základě listiny vlastnictví nebo podle seznamu nemovitostí. V případě, že je budova dělena na jednotky, může požádat o výpis podle seznamu jednotek. Výpis z Katastru může být částečný, úplný nebo je zde možnost žádat o výpis snímku z katastrální mapy, pokud zná žadatel údaje o parcele nebo číslo a typ stavby.⁷¹

Poslední dvě služby jsou vázány na předložení platného dokladu totožnosti osoby, která o něj žádá nebo jejího zmocněnce na základě plné moci. Je zde vazba na rodné číslo a v případě, že je žadatelem cizinec, musí mít trvalé bydliště v ČR. Je jím výpis z bodového hodnocení řidiče, který je poskytován z Centrálního registru řidičů vedeným ministerstvem dopravy a jeho charakter pro občana je pouze informativní. Dále pak výpis z Rejstříku trestů, jež vydáván na základě písemné žádosti osoby, které se výpis týká. Žádost obdrží vyplněnou k podpisu, připravenou k odeslání a následně musí dojít k její archivaci. Tuto žádost pracovník odesílá na Rejstřík trestů, který odpoví předáním výpisu nebo informací manuálním zpracováním, které obsahuje lhůtu, do kdy bude výpis připraven.⁷²

3.1.1.2 Podání vůči státní správě

Tato kategorie není tak rozsáhlá jako předchozí, obsahuje pouze dvě služby poskytované Czech POINTem. První z nich je podání do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH. Upraveno je vyhláškou číslo 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, která definuje informační systém sledování toků vybraných autovraků pro evidenci přijatých autovraků. Provozovatelé autovraků se musejí zaregistrovat a získat přístupové údaje do systému evidence. Žadatel musí předložit identifikaci provozovatele, platný doklad totožnosti nebo plnou moc. Pracovník může provést registraci a vydání

⁷⁰ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁷¹ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁷² Tamtéž

přístupových údajů, změnu v přiřazení provozoven k účtům a vygenerování jednorázového hesla k existujícím účtům.⁷³

Druhou službou je podání podle živnostenského zákona. Právní úpravu nalezneme v §72 zákona číslo 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, která stanovuje, že lze veškerá podání živnostenským úřadům předat prostřednictvím Czech POINTu. Těmito podáními jsou ohlášení živnosti, ohlášení údajů vedených živnostenským rejstříkem, žádost o udělení koncese a žádost o změnu rozhodnutí o udělení koncese. Žadatel musí předložit vyplněný registrační formulář, který lze získat na ministerstvu průmyslu a obchodu. Pracovník tuto listinu převezme a odešle na zvolený živnostenský úřad.⁷⁴

3.1.1.3 Základní registry

Kontaktní místa Czech POINT provádějí několik agend základních registrů podle §14 zákona o základních registrech. Žadatel musí být fyzická osoba, podnikající fyzická osoba, zákonný zástupce, který musí předložit doklady opravňující být takovým zástupcem nebo zmocněncem na základě plné moci. Výpisy údajů z registru obyvatel a registru osob jsou neveřejné a žadatel může požádat jen o výpis údajů o jeho osobě. Dále může být žádáno o vydání veřejného výpisu z registru osob o údajích libovolné podnikající fyzické osoby nebo organizaci evidovaných v tomto registru. Výpisy o využití údajů z obou registrů slouží ke zjištění, kdo se na žadatelovu osobu díval, kdy se to stalo a za jakým účelem. Dalšími agendami jsou žádosti o změny údajů v registru obyvatel, žádost o změnu v registru osob a žádost o poskytnutí údajů třetí osobě.⁷⁵

3.1.1.4 Datové schránky a autorizovaná konverze

Czech POINT slouží jak prostředník mezi občanem a informačním systémem datových schránek. Na těchto kontaktních místech má občan možnost zřízení datové schránky na žádost, přidání pověřené osoby, zneplatnit přístupové údaje nebo datovou schránku znepřístupnit. Při jakémkoliv úkonu v souvislosti s datovými schránkami musí žadatel předložit platný doklad totožnosti nebo plnou moc, pokud je osoba zmocněna k podání. V případě, že se jedná o právnickou osobu, musí navíc předložit jmenovací dekret, usnesení valné hromady či jiný dokument určující osobu jako jednatele nebo statutární orgán. Dalšími

⁷³ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁷⁴ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁷⁵ Czech POINT: historický vývoj a současná podoba 2014. Praha: CEVRO Institut [vysoká škola], 2015. ISBN 978-80-87125-30-4.

agendami jsou žádost o opětovné zpřístupnění, podání žádosti o zneplatnění a vyřízení reklamace obdržení přístupových údajů a vydání nových, přidání a odebrání pověřené osoby a povolení či zrušení dodávání dokumentů.⁷⁶

Službami v kategorii Konverze na žádost a související služby jsou Centrální úložiště doložek, Úschovna systému Czech POINT a konverze. Centrální úložiště je vedeno na základě zákona o autorizované konverzi za účelem evidence všech doložek o provedení konverze. Úschovna dokumentů je podpůrným systémem pro konverzi a využívá se pro dočasné uložení dokumentů. Služba konverze umožňuje převod dokumentů z listinné podoby do dokumentu v datové zprávě i naopak. Pokud je výstupem datová zpráva, má žadatel možnost zaslání do Úschovny nebo si zvolí jinou formu, jako je CD nebo DVD. Úschovna se využívá pro vložení dokumentu při konverzi do listinné podoby a následně musí být doloženo potvrzení o vložení dokumentu do tohoto úložiště. Dalším způsobem je přinesení dokumentu, který zákazník chce konvertovat na jiném nosiči dat nebo zaslat z datové schránky.⁷⁷

3.1.1.5 Další služby

Další službou je zprostředkovaná identifikace osoby, která spočívá v ověření totožnosti žadatele, zjištění podstatných informací nebo převzetí podkladů od žadatele a vystavení veřejné listiny o identifikaci. Vydání veřejné listiny o identifikaci je prováděno na základě zákona číslo 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Podmínkou pro její vydání je v případě žádosti fyzické osoby prokázání totožnosti a pokud se jedná o osobu právnickou, musí být předložen doklad o oprávnění za právnickou osobu jednat. V obou případech lze získat výpis i prostřednictvím zmocněnců, za předpokladu předložení úředně ověřené plné moci. Správní poplatek je na rozdíl od ostatních dvě stě korun.⁷⁸

Služba CzechPOINT@home je rozhraní určené občanům, kteří nechtějí osobně navštívit kontaktní místo a mají zřízenou datovou schránku fyzické osoby. Žadatel o výpis si připraví žádost pomocí webových formulářů, který vyplní a odešle z datové schránky. Pro úředníky existuje obdobná služba CzechPOINT@office, která je určena pro orgány veřejné

⁷⁶ Jaké služby poskytuje Czech POINT? – Czech POINT. *301 Moved Permanently* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit.15.03.2021]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/verejnost/sluzby/>

⁷⁷ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁷⁸ Jaké služby poskytuje Czech POINT? – Czech POINT. *301 Moved Permanently* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 15.03.2021]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/verejnost/sluzby/>

moci. Formuláře dostupné v tomto rozhraní mohou úředníci využívat pro výkon své působnosti. Jedná se zejména o výpis či opis z Rejstříku trestů, výpisy ze základních registrů, konverzi z moci úřední a dále agendy matrik, ohlašoven a soudů.⁷⁹

3.2 Datové schránky

Datová schránka je elektronické úložiště dokumentů určené k doručování orgány veřejné moci, provádění úkonů vůči těmto orgánům a dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob. Jsou zřizovány a spravovány prostřednictvím ministerstva vnitra. Informační systém datových schránek (ISDS), je informační systém veřejné správy obsahující informace o datových schránkách a jejich uživatelích. Správcem tohoto systému je ministerstvo vnitra a provozovatelem je Česká pošta s.p. Součástí ISDS je ministerstvem vedený veřejný seznam fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob se zřízenou a zpřístupněnou datovou schránkou.

3.2.1 Vznik datových schránek

Datové schránky nejsou prvním pokusem o elektronickou komunikaci s úřady. Bylo jím vydání zákona o elektronickém podpisu, jehož úkolem bylo zavedení povinnosti úřadu přijímat elektronická podání se zaručeným elektronickým podpisem. K naplnění zákona došlo až s nařízením vlády číslo 304/2001, které stanovilo zřízení elektronické podatelny jednotlivým úřadům. Nevýhodou tohoto do dnes funkčního systému byla nutnost používat zaručený elektronický podpis, tedy mít funkční certifikát vydaný akreditovanou autoritou. Vydání není zdarma a práce s certifikátem není snadná, což je nejspíš důvod, proč tato služba širokou veřejnost tolik nezaujala.⁸⁰

Dalším pokusem o systém elektronické komunikace garantovaný státem byl Portál veřejné správy, konkrétně jeho transakční část. Účelem vzniku portálu bylo obsažení všech informací na jednom místě a zejména možnost odeslat skrze něj podání úřadům. Úřady podporující tato podání musela vytvořit pro portál příslušný konektor, což vedlo k zefektivnění práce s daty, ale opět zde musel být použit elektronický podpis. V některých agendách byl portál úspěšný, ale také se zde nepodařilo naplnit ambici rozšířeného komunikačního nástroje.⁸¹

⁷⁹ Czech POINT: historický vývoj a současná podoba 2014. Praha: CEVRO Institut [vysoká škola], 2015. ISBN 978-80-87125-30-4.

⁸⁰ FELIX, Ondřej, Jirí KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁸¹ FELIX, Ondřej, Jirí KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

Datové schránky byly již od počátku koncipované jako prostředek pro veřejnoprávní komunikaci. Pro účel služby nemohl být využíván klasický email i přesto, že ho naprostá většina občanů má a používá. Způsob elektronické komunikace je upraven zákony, příkladem je správní řád, který se doručování písemností věnuje. Další věc, kterou by email nezvládl plnit, je prokázání doručení příjemci v určené lhůtě. Emailová komunikace tedy není dostačující a vhodná pro doručování důležitých písemností v rámci vztahů občana s veřejnou správou.⁸²

Vize vzniku datových schránek se objevila v roce 2005 v rámci iniciativy eStat a v roce 2006 se datové schránky zařadily mezi klíčové pilíře eGONa. V následujících letech vznikaly návrhy na úpravu datových schránek a stěžejní zákon upravující tuto oblast, tedy zákon o autorizované konverzi, byl přijat v roce 2008. Tento zákon definoval základní principy a procesy datových schránek, práva a povinnosti uživatelů a provozovatelů a zavedl institut autorizované konverze. Ke spuštění pilotního ověřovacího provozu informačního systému datových schránek došlo 1. května 2009 na vybraných úřadech a o měsíc později bylo spuštěno otevřené rozhraní za účelem testování systému. Ostrý provoz byl spuštěn 1. července 2009.

3.2.2 Zřízení datové schránky

Datová schránka vzniká dvojitým způsobem. Pro určité subjekty se zřizuje datová schránka ze zákona, jsou jimi například orgány veřejné moci, právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo podnikající fyzická osoba advokát. V tomto případě má ministerstvo vnitra povinnost datovou schránku zřídit bezodkladně po zjištění vzniku subjektu. Oprávněné osobě jsou poté doručeny přístupové údaje prostřednictvím poštovní přepravy. Druhým způsobem je žádost o její zřízení.

Pokud je žadatelem fyzická osoba musí předložit doklad totožnosti a nejsou požadovány další doklady. Podnikající fyzická osoba nemusí kromě dokladu totožnosti předkládat jiné doklady v případě, že je zapsána v registru osob (ROS). V opačném případě je povinna předložit veřejnou listinu dokládající oprávnění k podnikání. U právnické osoby nejsou vyžadovány další doklady, pokud je zapsána v ROS a zároveň je v něm žadatel veden

⁸² FELIX, Ondřej, Jirí KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

jako statutární zástupce. V případě, že součástí ROS nejsou, dokládá žadatel originál či úředně ověřenou kopii veřejné listiny dokládající zřízení nebo statut této osoby.⁸³

Žádost podává v případě zájmu fyzická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která není zapsána v obchodním rejstříku nebo pokud není zřízena zákonem. Vzniká nárok na jednu datovou schránku a její zřízení a používání je zdarma. Žádost může podat i osoba právnická, pokud není zapsaná v obchodním rejstříku. Jedná se například o spolky, nadace, ústavy, společenství vlastníků jednotek, obecně prospěšné společnosti nebo příspěvkové organizace.⁸⁴

V současné době existují tři možnosti podání žádosti o zřízení datové schránky. Prvním druhem podání žádosti je písemně v listinné podobě. Po vyplnění a vytištění elektronického formuláře se žádost s úředně ověřeným podpisem zasílá na ministerstvo vnitra. Podatelna ministerstva vnitra předá žádost k vyřízení a datová schránka je zřízena ve lhůtě tří dnů, pokud není žadatel vyzván k doplnění nebo odstranění nedostatků žádosti.

Dalším způsobem zřízení datové schránky je využití Czech POINTu, kde musí žadatel předložit doklad totožnosti. Většina žádostí je vyřízena na místě a žadatel dostane potvrzení o zřízení datové schránky včetně jejího identifikátoru. Pokud žádá zmocněnec je žádost postoupena ministerstvu vnitra a žadatel obdrží potvrzení obsahující číslo žádosti. Posledním druhem podání žádosti je online využitím prostředků elektronické identifikace se značnou nebo vysokou úrovní záruky, kterými jsou eObčanka, bankovní identita, Mobilní klíč eGovernmentu a další. Takto zřízená datová schránka vzniká bezodkladně.⁸⁵

Podle způsobu podání žádosti jsou generovány přístupové údaje oprávněné osobě buď virtuální obálkou nebo jsou odeslány poštovní přepravou. Virtuální obálka se využívá v případě, kdy byla žádost řešena osobně na Czech POINTu a žadatel si tento způsob určil. Poštovní přeprava se využívá v ostatních případech, tedy pokud se žádá online nebo žádost spadá k řešení na ministerstvo vnitra. Pokud již vlastní oprávněná osoba datovou schránku

⁸³ Občan – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2019 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/obcan>

⁸⁴ Občan – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2019 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/obcan>

⁸⁵ Občan – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2019 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/obcan>

fyzické osoby, jsou jí zasílány přístupové údaje schránek ostatních typů do této schránky datovou zprávou.⁸⁶

3.2.3 Zneplatnění a znepřístupnění datové schránky

Zneplatnění datové schránky je možné dvěma způsoby. Prvním z nich je přihlášení se do datové schránky online za využití jednoho z prostředků elektronické identifikace. Druhou možností je navštívit kontaktní místo Czech POINT a požádat o zneplatnění přístupových údajů a vystavení nových. Pokud je požadováno zneplatnění znovu za dříve než tři roky, je tento úkon zpoplatněn. Ke zneplatnění vlastních údajů dochází obvykle hned a nové přístupy jsou zaslány virtuální obálkou. Zmocněnec na základě plné moci může požádat o zneplatnění, ale tato žádost není vyřízena hned z důvodu jejího odeslání k posouzení na ministerstvo vnitra.⁸⁷

K znepřístupnění datové schránky ministerstvem vnitra dochází ke dni úmrtí osoby, uvedenému v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, nabytí právní moci rozhodnutí o omezení svéprávnosti, kdy byla osoba omezena na svobodě z důvodu vzetí do vazby, výkonu odnětí svobody, výkonu zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochrany zdraví lidu. Dále na žádost osoby, nejpozději do tří pracovních dnů následujících po podání této žádosti. Znepřístupnění lze zařídit i online po přihlášení do schránky pomocí prostředku elektronické identifikace. Ke zrušení datové schránky dochází po uplynutí tří let ode dne úmrtí nebo prohlášení za mrtvého.⁸⁸

3.3 Základní registry

Zavedením základních registrů se zabývalo již v minulosti několik koncepcí, které měly společný cíl, jímž byla spolupráce mezi jednotlivými registry navzájem jako ucelený systém. Před vznikem základních registrů musel občan změnu údajů hlásit každé instituci zvlášť, což znamenalo velkou míru byrokracie a úředník strávil mnoho času ověřováním těchto údajů. Značná náročnost pro obě strany, roztržitost a nejednotnost či dokonce nespolehlivost údajů byly důvodem vytvoření jednotné databáze, která tyto problémy vyřešila. Velkou výhodou je zrychlení procesu vyřízení žádostí, šetří se tak čas i peníze.

⁸⁶ Tamtéž

⁸⁷ Zneplatnění přístupových údajů a vydání nových – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2019 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/chci-datovku/zneplatneni-pu-a-vydani-novych>

⁸⁸ Občan – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2019 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/obcan>

Provoz základních registrů byl zahájen 1. července 2012 a dostartoval tak proces zefektivnění veřejné správy. Obecnou právní úpravou registrů je již zmiňovaný zákon o základních registrech z roku 2009. Prvotním cílem bylo technologické propojení a poskytování dat. Dalšími kroky bylo rozšíření poskytovaných služeb a jejich zkvalitňování za účelem většího okruhu působnosti orgánů. Důležitým cílem byl také co nejmenší dopad na náklady.⁸⁹

Registr je bezpečná databáze sjednocující úřady vedená data o občanech a státních i nestátních institucích. Základní registry představují mechanismus nabízející relevantní a nezpochybnitelná data neboli referenční údaje. Referenčním údajem je takový údaj vedený základním registrem, který je jako referenční označený. Tyto údaje jsou považovány za správné, dokud není prokázán opak nebo pokud nevznikne oprávněná pochybnost o jeho správnosti. Za zapsané referenční údaje je odpovědný editor, který kromě jejich zapisování provádí i změny.⁹⁰

K získání referenčních údajů se orgán veřejné moci připojí prostřednictvím svého agendového informačního systému k Informačnímu systému základních registrů (ISZR). Následně dochází k ověření dotazu prostřednictvím Registru práv a povinností, v rámci, kterého se zjišťuje oprávnění úředníka k získání údajů. Pokud je vyhodnocen jako oprávněný, dochází ke zpracování žádosti prostřednictvím základních registrů a odeslání odpovědi.

3.3.1 Správa základních registrů

Správa základních registrů (SZR) byla zřízena zákonem o základních registrech jako správní úřad podřízený ministerstvu vnitra, jehož je účetní jednotkou a součástí rozpočtové kapitoly. Umožňuje přístup orgánů veřejné moci k referenčním údajům v základních registrech a k údajům v agendových informačních systémech v rámci rozsahu registrovaných rolí. SZR není oprávněna k přístupu k obsahu referenčních údajů, které jsou obsaženy v základních registrech. Existuje zde však výjimka, kterou je přístup v rámci agendy, pro jejíž výkon byla zaregistrována.⁹¹

SZR je správcem národního bodu pro identifikaci a autentizaci na základě zákona o elektronické identifikaci a ve znění zákona o právu na digitální služby. Dále je nadána

⁸⁹ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁹⁰ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁹¹ Správa základních registrů – O nás. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/urad/o-nas>

vedením a zveřejněním seznamu kvalifikovaných správců a seznamu kvalifikovaných poskytovatelů. Na základě zákona číslo 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů má oprávnění vydávat certifikáty občanského průkazu a zajišťuje autentizaci jeho držitele při využívání služeb připojených k národnímu bodu.⁹²

K dalším vybraným kompetencím patří například provoz ISZR, realizace vazeb mezi jednotlivými základními registry prostřednictvím ISZR, zpřístupnění referenčních údajů, vedení záznamů o událostech s provozem ISVZ. Výčet všech zajišťovaných funkcí je vymezen v zákoně o základních registrech, konkrétně v §7 tohoto zákona.

3.3.2 Registr osob

Registr osob, jehož celým názvem je Registr právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci (ROS), spravuje Český statistický úřad, který zajišťuje poskytování údajů a odpovídá za správnost. Osoby, které jsou do tohoto registru zapsané, jsou identifikovány jednoznačným identifikátorem a tím je identifikační číslo osoby (IČO). IČO je přidělováno osobám vedeným v ROS na základě vykonávané působnosti editory. Registr osob je využíván těmi orgány veřejné správy, jež mají udělené oprávnění na základě dat z Registru práv a povinností. Jednotlivé orgány veřejné moci nemají oprávnění individuálního zjišťování referenčních údajů.⁹³

Subjekty vedenými tímto registrem jsou právnické osoby, organizační složky státu a organizační jednotky právnické osoby, vnitřní organizační jednotky organizační složky státu, podnikající fyzické osoby, zahraniční osoby a organizační složky zahraniční osoby a svěřenský fond, pokud jsou zapsány do evidence podle zákona o základních registrech. Výčet referenčních údajů vedených registrem je vyjmenován v §26 tohoto zákona. Jsou jimi například obchodní firma, název nebo označení, jméno a příjmení, agendový identifikátor, identifikační číslo osoby, datum vzniku nebo zápisu do evidence podle jiných právních předpisů a datum zániku nebo výmazu z evidence.⁹⁴

3.3.3 Registr obyvatel

Registr obyvatel (ROB) je spravován a kontrolován ministerstvem vnitra. Subjekty údajů jsou státní občané České republiky, cizinci s trvalým pobytem nebo s povolením dlouhodobého pobytu, občané jiných členských států Evropské unie či občanů států vázaných

⁹² Tamtéž

⁹³ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

⁹⁴ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

mezinárodní smlouvou nebo smlouvou o Evropském hospodářském prostoru a jejich rodinní příslušníci pobývající na území ČR. Dále pak cizinci s udělenou mezinárodní ochranou formou azylu a jiné fyzické osoby, u nichž to stanoví právní předpis.⁹⁵

Referenčními údaji vedenými tímto registrem jsou jméno, popřípadě jména, příjmení, adresa místa pobytu a jiné adresy podle zvláštních předpisů, datum, místo a okres narození a úmrtí, státní občanství, čísla a druhy elektronicky čitelných identifikačních dokladů a typ datové schránky a její identifikátor, pokud je datová schránka zpřístupněna. Referenční údaj o elektronicky čitelném dokladu slouží k elektronické identifikaci držitele při komunikaci s ISVS. Bezpečnostní osobní kód tohoto dokladu je veden v zašifrované podobě a je neveřejný.⁹⁶

Do ROB jsou zapisovány údaje o fyzických osobách prostřednictvím Agendového informačního systému evidence obyvatel, který je spravován Ministerstvem vnitra. Dalším agendovým systémem je Agendový informační systém cizinců spravovaný Policií ČR a ministerstvem vnitra. Agendový informační systém datových schránek, Agendový informační systém evidence cestovních dokladů a Agendový informační systém evidence občanských průkazů jsou spravovány ministerstvem vnitra a zapisovány do nich jsou údaje výše vyjmenované podle jejich působnosti.⁹⁷

3.3.4 Registr územní identifikace, adres a nemovitostí

Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN) je veřejným seznamem spravovaným Českým úřadem zeměměřičským a katastrálním. Slouží k evidenci údajů o územních prvcích, územně evidenčních jednotkách, adresách, územní identifikaci a údajů o účelových územních prvcích. RÚIAN je zprostředkovatelem údajů o vlastnictví z informačního systému katastru nemovitostí. Jednotlivé prvky registru jsou zobrazeny mapami státního mapového díla a digitálními mapami veřejné správy.⁹⁸

Jako jediný z registrů vede i údaje, které nejsou referenčními. Jedná se o tzv. technickoekonomické atributy stavebních objektů, jako jsou například počet podlaží, připojení na kanalizaci, plyn či způsob vytápění. Všechny adresy vedené tímto registrem jsou

⁹⁵ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

⁹⁶ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

⁹⁷ Správa základních registrů – Editační agendové systémy. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 04.03.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/registr-obyvatel/editacni-agendove-systemy>

⁹⁸ Správa základních registrů – Registr územní identifikace, adres a nemovitostí. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 06.03.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/registr-uzemni-identifikace-adres-a-nemovitosti>

identifikovány jedinečným kódem adresního místa, čímž je poskytnuta záruka neopakování údajů.⁹⁹ Obsah registru je vymezen v § 31 zákona o základních registrech.

Tento registr nevede žádné osobní údaje. Ve vztahu k ostatním základním registrům poskytuje podklady pro vymezení územní kompetence agend a ROB a ROS obsahují odkazy na adresní místa v RÚIAN. Součástí projektu RÚIAN je ‚veřejný dálkový přístup‘, jehož prostřednictvím může veřejnost nahlížet na data vedená registrem. Jedná se o aplikaci dostupnou na internetu a její součástí je možnost získání dat v podobě předdefinovaných souborů ve Výměnném formátu RÚIAN.¹⁰⁰

Za účelem podpory vedení údajů je zřízen informační systém územní identifikace. Jedná se o agendový informační systém veřejné správy, jehož prostřednictvím se zapisují údaje do RÚIAN. Je veřejným seznamem a správcem je také Český úřad zeměměřičský a katastrální, který má zvláštní právo pořizovatele databáze.¹⁰¹

3.3.5 Registr práv a povinností

Správcem Registru práv a povinností (RPP) je ministerstvo vnitra České republiky a jeho celým názvem je základní registr agend, orgánů veřejné moci, soukromoprávních uživatelů údajů a některých práv a povinností. Tento registr slouží jako zdroj údajů pro informační systémy základních registrů při řízení přístupu uživatelů k údajům v rámci jednotlivých registrů a dále pak k údajům v agendových informačních systémech. Pokud někdo požádá o údaj ze základních registrů je úkolem systému posoudit, zda je zde soulad se zákonem. Obsahem registru jsou referenční údaje o působnostech orgánů veřejné moci, tedy o agendách, o orgánech veřejné moci, které je vykonávají, o informačních systémech, které pro výkon agend využívají a o rozsahu oprávnění přístupu k referenčním údajům.¹⁰²

V RPP jsou uchovávány záznamy ‚digitální stopy‘. Jsou jimi referenční údaje o právech a povinnostech, které jsou vedené jako referenční v ostatních základních registrech. Tyto stopy slouží k tomu, že občan má možnost získat informace o tom, kdo, kdy a za jakým účelem požadoval nebo změnil jeho data zanesená v základních registrech. Existuje zde

⁹⁹ Správa základních registrů – Registr územní identifikace, adres a nemovitostí. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 06.03.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/registr-uzemni-identifikace-adres-a-nemovitosti>

¹⁰⁰ Správa základních registrů – Registr územní identifikace, adres a nemovitostí. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 06.03.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/registr-uzemni-identifikace-adres-a-nemovitosti>

¹⁰¹ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

¹⁰² Tamtéž

možnost získat výpis o využití údajů na základě žádosti na kontaktním místě Czech POINT. Osoba se zřízenou datovou schránkou dostává tento výpis automaticky jednou za rok.¹⁰³

3.4 Portál veřejné správy

Portál veřejné správy obsahuje informace o službách poskytované veřejnou správou a životních událostech, dále jsou jeho obsahem formuláře, věstníky, seznam datových schránek nebo nepotřebný nemovitý majetek. Tento portál je určen pro širokou veřejnost, tedy pro státní správu i samosprávu a další státní i soukromé organizace, včetně podnikatelů, živnostníků či cizinců. Cílem Portálu veřejné správy je přehledné informování občanů o dostupných službách a je hlavním informačním rozcestníkem pro snadnou navigaci jeho sekcemi.

V oblasti životních událostí obsahuje užitečné průvodce, v současné době jsou jimi narození dítěte a změna trvalého pobytu. Do budoucna se počítá s rozšířením průvodců na další životní události. Tyto návody mají za cíl lepší orientaci v poskytovaných službách veřejné správy. Prostřednictvím rejstříků, seznamů a formulářů odkazuje například na Registr smluv, Ekonomické subjekty (ARES) nebo formuláře k výpisům. Hned v úvodu odkazuje na Portál občana a nalezneme zde i odkazy na Český eGovernment, které rovnou směřují na stránky Datových schránek nebo Czech POINTU.

3.4.1 Portál občana

Portál občana představuje bránu k elektronickým službám státu a je samoobslužným místem pro bezpečnou a důvěrnou komunikaci ve vztazích mezi státem a občany. Jeho ověřovací provoz byl spuštěn 8. července 2018. Tento portál je transakční částí Portálu veřejné správy a zajišťuje osobní přístup prostřednictvím uživatelského přihlášení k soukromému účtu. Je výsledkem nutnosti propojení řady projektů do jednoho místa, aby byla umožněna komunikace na dálku s orgány veřejné moci.¹⁰⁴ Online služby státu jsou tak dostupné na základě přihlášení občana do portálu. Nutností využívání Portálu občana je prokázání totožnosti, ke které dochází při zřizování identifikačního prostředku.

Druhy přihlášení do Portálu občana jsou skrze datovou schránku nebo eIdentitu. V případě eIdentity kvalifikovaný poskytovatel umožňuje více druhů přihlášení, přes které žádá o elektronickou identifikaci občana. Těmito prostředky jsou Mobilní klíč eGovernmentu,

¹⁰³ Správa základních registrů – Registr práv a povinností. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 06.03.2021]. Dostupné z: <https://www.szcr.cz/cs/registr-prav-a-povinnosti>

¹⁰⁴ Portál občana – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 07.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/portal-obcana.aspx>

eObčanka, NIA ID, International ID Gateway, První certifikační autorita, a.s., MojeID anebo přihlášení skrze banku. Bankovní identita je možná u České spořitelny a Československé obchodní banky. Jedná se o prostředky elektronické identifikace řešené v kapitole eIDAS.

3.4.1.1 Vlastní zkušenosti s projektem

Vzhledem k tématu této práce jsem se rozhodla služby Portálu občana vyzkoušet a vytvořit si tak vlastní názor na jeho fungování a následně zhodnotit toto nedávno vzniklé prostředí. Po otevření internetové stránky Portálu občana si uživatel může vybrat, jakým způsobem se do portálu přihlásí. Vzhledem k tomu, že zatím nevlastním datovou schránku, rozhodla jsem se využít možnost druhou a tou je eIdentita. Po rozkliknutí této možnosti se objeví výčet způsobů přihlášení. Mou volbou bylo přihlášení prostřednictvím bankovní identity, protože mám již tuto službu zřízenou a vyhovovala mi nejvíce.

Portál občana poskytuje možnost prostředí personalizovat podle potřeby jeho uživatele. Občan zde najde svůj profil, údaje, možnost zřídit datovou schránku (pokud ji ještě nemá), může činit podání, nahrávat dokumenty a využívat kalendář. V záložce údaje jsou vypsané základní údaje z registru obyvatel a z registru osob. Existuje zde možnost zadat telefonní číslo či emailovou adresu pro komunikaci a doručování důležitých informací. Dále jsou zde informace z registru řidičů a možnost nastavení upozornění na končící platnost dokladů.

Záložka podání obsahuje žádosti o výpisy, odkazy na formuláře, správu souhlasů nebo moje podání. Je zde možnost zažádat o jakýkoliv výpis z nabídky, bez nutnosti jít záležitost řešit na kontaktní místo veřejné správy Czech POINT. Dále je zde vytvořen rozcestník na formuláře, které jsou obsahem jiných portálů na základě spolupráce s Portálem občana. Například kategorie Finanční správa odkazuje na formuláře v daňové oblasti.

Personalizace prostředí umožňuje rychlou a přehlednou orientaci. Existuje zde možnost vložit si na úvodní stránku Portálu své osobní doklady, abych měla přehled o jejich platnosti. Dále jsem si nastavila do mých služeb bodové hodnocení řidiče, abych hned po přihlášení znala stav bodů. Služby na úvodní stranu si každý může přidávat podle svého uvážení v nastavení. Nalezneme v něm například služby ePreskripce, Elektronická podání pro finanční správu, Náhled do katastru nemovitostí, Celní správu České republiky, Moje VZP nebo Očkovací portál občana. Služby jsou přidávány postupně a jednou z nejnovějších je Sčítání lidu, domů a bytů 2021.

Portál občana tedy hodnotím velmi kladně na základě svých dosavadních zkušeností a nejvíce mi vyhovuje možnost personalizace prostředí dle mých potřeb. Vzhledem k mé pracovní pozici v Československé obchodní bance jsem se rozhodla sbírat informace od klientů, kteří si Identitu založili a Portál občana již využili. Podle mého dosavadního pozorování se dle slov klientů jedná o velmi příjemné a přehledné uživatelské prostředí, které velmi rádi využívají. V současné době nejčastěji ve spojitosti se sčítáním lidu, domů a bytů nebo podáním daňového přiznání.

3.5 Digitální Česko

Digitální Česko je souhrn koncepcí a implementačních plánů, jež mají za úkol zajistit předpoklad dlouhodobé prosperity České republiky v prostředí probíhající digitální revoluce. Jeho náplní je Strategie koordinované a komplexní digitalizace České republiky 2018+. Digitální Česko zastřešuje tři hlavní pilíře, které jsou jednotným logickým celkem s velkým počtem vnitřních vazeb, ale zároveň se zaměřují na různé odlišnosti dané současnou legislativou. Rozdělení materiálů do tří pilířů má svůj důvod, a tím je obsáhnutí všech oblastí, které tvoří předpoklad úspěšné digitalizace a jejich konzistence a kontinuita.¹⁰⁵ Každý z těchto hlavních pilířů se skládá z hlavních cílů, které jsou dále členěny na dílčí cíle a záměry. Těmito pilíři neboli koncepcemi jsou:

1. Česko v digitální Evropě
2. Informační koncepce České republiky
3. Koncepce Digitální ekonomika a společnost

Realizační projekty jednotlivých hlavních a dílčích cílů programu Digitální Česko jsou na ústřední úrovni seskupeny do implementačních plánů, které jsou od roku 2019 jednou ročně aktualizovány a předkládány vládě ke schválení. Následně slouží jako podklad pro vyjednávání o rozpočtu ČR. Rada vlády pro informační společnost koordinuje záměry a řídí priority. V rámci koordinace tímto úřadem jsou částečně projekty iniciovány od „spodních“ úřadů a částečně doporučovány úřady „horními“.¹⁰⁶

Výchozím pramenem celé koncepce Digitálního Česka je programové prohlášení vlády Andreje Babiše, ve kterém se pojem „digitální“ objevoval poměrně často. Za názvem a vznikem projektu Digitální Česko stojí tato současná vláda. Dne 3. října 2018 bylo přijato

¹⁰⁵ Digitální Česko | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/>

¹⁰⁶ PAVLÍK, Marek, Karel ŠIMKA, Josef POSTRÁNECKÝ, Richard POMAHÁČ a kolektiv. *Moderní veřejná správa: Zvyšování kvality veřejné správy, dobrá praxe a trendy*. Praha: Wolter Kluwer, 2020, 159 s. ISBN 978-80-7598-048-9.

usnesení Vlády České republiky číslo 629 k programu Digitální Česko a návrhu změn Statutu Rady vlády pro informační společnost. Usnesení vlády vymezuje centrálním, koordinačním a řídicím orgánem programu Radu vlády pro informační společnost v čele s vládním zmocněncem pro informační technologie a digitalizaci¹⁰⁷.

Na nově vzniklý post vládního zmocněnce byl Andrejem Babišem jmenován v roce 2018 Ing. Vladimír Dzurilla, Dip. Mgmt. Znal se již z dob působení na ministerstvu financí, kdy Dzurilla vedl státní podnik Národní agentura pro komunikační a informační technologie (NAKIT), v jehož čele stojí dodnes. Funkce vládního zmocněnce nemá žádné výkonné pravomoci, protože odpovědnost za digitalizaci správy je nadále formálně v rukou ministerstva vnitra.¹⁰⁸

Jeho jméno je kromě oblasti digitalizace veřejné správy spojováno i s pandemií koronaviru, kdy v rámci vedení projektu Digitální Česko odpovídal za projekt Chytrá karanténa, jehož součástí je aplikace eRouška a dále za rezervační systém pro očkování proti nemoci covid-19. Prvotní ohlasy na aplikaci eRouška nebyly moc dobré, a tak od září roku 2020 vznikla nová eRouška 2, kterou Vladimír Dzurilla zhodnotil jako funkční díky odstranění omezení a zlepšení některých funkcí.¹⁰⁹ K předpokládané oblibě aplikace však zatím nedošlo a i na novou verzi se snáší kritika.

3.5.1 Digitální Česko v digitální Evropě

Digitální Česko v digitální Evropě je jedním tří pilířů Digitálního Česka a je v gesci Úřadu vlády. Tato koncepce se zaměřuje na jednotný digitální trh v Evropě a vymezuje cíle v oblasti digitálních agend. Vznik tohoto dokumentu iniciovala Rada vlády pro informační společnost. Cílem vytvoření dokumentu je shrnutí hlavních témat týkající se politiky jednotného trhu do jednoho místa. Dále cílí na koordinovaný přístup aktérů státní správy a aktivní zapojení partnerů do procesů. Jednotný digitální trh je předpokladem pro rozvoj digitální ekonomiky v Evropské unii.¹¹⁰

Naplnění cílů nesleduje pouze oblast jednotného digitálního trhu, ale vytváří předpoklady pro vyjednávání o legislativě pro řadu dalších aspektů digitální společnosti. Hlavními pilíři Česka v digitální Evropě jsou institucionální zajištění a koordinace a

¹⁰⁷ USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 3. října 2018 č. 629 k programu „Digitální Česko“ a návrhu změn Statutu Rady vlády pro informační společnost

¹⁰⁸ ŠVEHLA Marek. Digitalizace po Česku. *Respekt* 10/2021, ISSN 1801-1446

¹⁰⁹ "Pan IT" - vládní zmocněnec Vladimír Dzurilla: řešitelé státního IT jsou závislí na velkých hráčích – Ekonomický deník. *Homepage – Ekonomický deník* [online]. Dostupné z: <https://ekonomickydenik.cz/testvc/>

¹¹⁰ Česko v digitální Evropě | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/cesko-v-digitalni-evrope/>

financování implementace koncepce, zajištění komunikace o aktuálních tématech a příležitostech v digitální agendě EU a prosazování národní pozice České republiky u prioritních témat v digitální agendě.¹¹¹

3.5.2 Informační koncepce České republiky

Informační koncepce České republiky (IKČR) je základním dokumentem stanovujícím cíle v oblasti informačních systémů veřejné správy a obecných principů vytváření, pořizování, správy a provozu těchto systémů na období pěti let. Jedná takto na základě zmocnění podle §5 zákona o ISVS. Podle tohoto zákona je závazná pro státní orgány a orgány územních samosprávných celků označených pojmem orgán veřejné správy s vymezenými výjimkami. Informační koncepci má v gesci ministerstvo vnitra. Jako zastřešující dokument obsahuje IKČR cíle České republiky v oblasti eGovernmentu a jeho podpory ISVS, obecné architektonické principy pro návrh a rozvoj těchto systémů a jejich služeb a obecné principy řízení útvarů informatiky a řízení životního cyklu informačních systémů.¹¹²

IKČR navazuje na strategický cíl SC3: Dobudování eGovernmentu, aktuálně platného strategického materiálu veřejné správy pod názvem Strategický rámec rozvoje veřejné správy v ČR pro období 2014-2020. Dále ho rozpracovává za cílem jeho dlouhodobého uplatnění. Koncepce je také provázána s materiálem Klienty orientovaná veřejná správa 2030, která bude na výše zmíněný strategický rámec navazovat. Hlavními cíli koncepce jsou uživatelsky přívětivé a efektivní online služby pro občany a firmy, digitálně přívětivá legislativa, rozvoj prostředí podporujícího digitální technologie, zvýšení kapacit a kompetencí zaměstnanců ve veřejné správě a efektivní a centrálně koordinované ICT veřejné správy.¹¹³

Každý úřad skrze svého digitálního zmocněnce vypracovává Informační koncepci úřadu, která musí být v souladu s IKČR a zároveň s nesmí odporovat celkové strategii Digitální Česko. Digitální zmocněnec byl vytvořen na základě usnesení vlády číslo 255/19 ze dne 15.4.2019 a jeho úkolem je zastřešování a koordinace digitální transformace pro ústřední správní úřady. Jedná se tedy o poměrně mladou pozici s velkým potenciálem do budoucna,

¹¹¹ Tamtéž

¹¹² Informační koncepce ČR | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 14.03.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/informacni-koncepce-cr/>

¹¹³ Tamtéž

ale momentálně nejsou tyto zmocněnci vybaveni pravomocemi, což je právě tím námětem pro zlepšení.¹¹⁴

3.5.3 Koncepce Digitální ekonomika a společnost

Koncepce Digitální ekonomika a společnost je strategickým dokumentem představujícím základní pilíř celospolečenských změn a jejím cílem je zajištění a koordinace agend náležících do všech oblastí digitální ekonomiky a života společnosti. Tato celospolečenská změna probíhá postupně a je spojena s využíváním digitalizace a internetu. Digitální ekonomika je v 21. století ekonomikou globální. Hraje zde roli nejen postavení ČR v rámci EU, ale spojitost s vývojem v oblasti digitálních technologií a ekonomiky na mezinárodních trzích, které výrazně ovlivňují globální digitální ekonomiku.¹¹⁵

Cílem koncepce mimo jiné i dlouhodobá prosperita společnosti v prostředí digitální revoluce. Obsahem posledního ze tří pilířů Digitálního Česka je vymezení osmi hlavních cílů, kterými se má docílit vnitřní modernizace, přechodu na vzdělanostní ekonomiku a vznik domácích inovativních podniků s vysokou přidanou hodnotou. Těmito cíli jsou efektivnější systém přímé i nepřímé podpory výzkumu, vývoje a inovací, zralost a připravenost sektorů ekonomiky na digitální transformaci, připravenost občanů na změny trhu práce, vzdělání a rozvoj digitálních dovedností, podpora konektivity a infrastruktury digitální ekonomiky a společnosti. Dále pak zajištění bezpečnosti a důvěry v prostředí digitální ekonomiky a společnosti, legislativa podporující všechny aspekty digitální ekonomiky a společnosti, optimální systém financování a institucionální zajištění centrální koordinace politik na její podporu.¹¹⁶

¹¹⁴ PAVLÍK, Marek, Karel ŠIMKA, Josef POSTRÁNECKÝ, Richard POMAHAČ a kolektiv. *Moderní veřejná správa: Zvyšování kvality veřejné správy, dobrá praxe a trendy*. Praha: Wolter Kluwer, 2020, 159 s. ISBN 978-80-7598-048-9.

¹¹⁵ Digitální ekonomika a společnost | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 14.03.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/digitalni-ekonomika-a-spolecnost/>

¹¹⁶ Digitální ekonomika a společnost | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 14.03.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/digitalni-ekonomika-a-spolecnost/>

4 Dotazníkové šetření

Pro účely vypracování praktické části bakalářské práce jsem si stanovila následující hypotézu:

„Méně, než polovina respondentů je seznámena se službami eGovernmentu a jejich možným využitím.“

Původně měl být dotazník umístěn v papírové formě na třech vybraných místech, kterými byla pobočka Československé obchodní banky v Rokycanech, úřad a pošta v místě trvalého bydliště. Vzhledem k situaci jsem se rozhodla dotazník umístit online na sociální síť, kde byl k dispozici několik dnů. Aby byl vzorek dotazovaných co největší a pokryl všechny kategorie, rozhodla jsem se několik dotazníků rozeslat nebo předat osobně v pracovním kolektivu a pár odpovědí se mi dostalo i z řad klientů.

První tři otázky zjišťují strukturu respondentů, jsou zaměřeny na věk, pohlaví a nejvyšší dosažené vzdělání. Následující otázky se již zabývají konkrétními otázkami k tématu, jako jsou znalost jednotlivých projektů, hodnocení své informovanosti a stavu digitalizace u nás. Dotazník jsem vytvořila online na webové stránce my.survio.com. Jeho celé znění bude přílohou této práce. Zdrojem všech grafů v této kapitole je vlastní zpracování na základě vyhodnocení dotazníku.

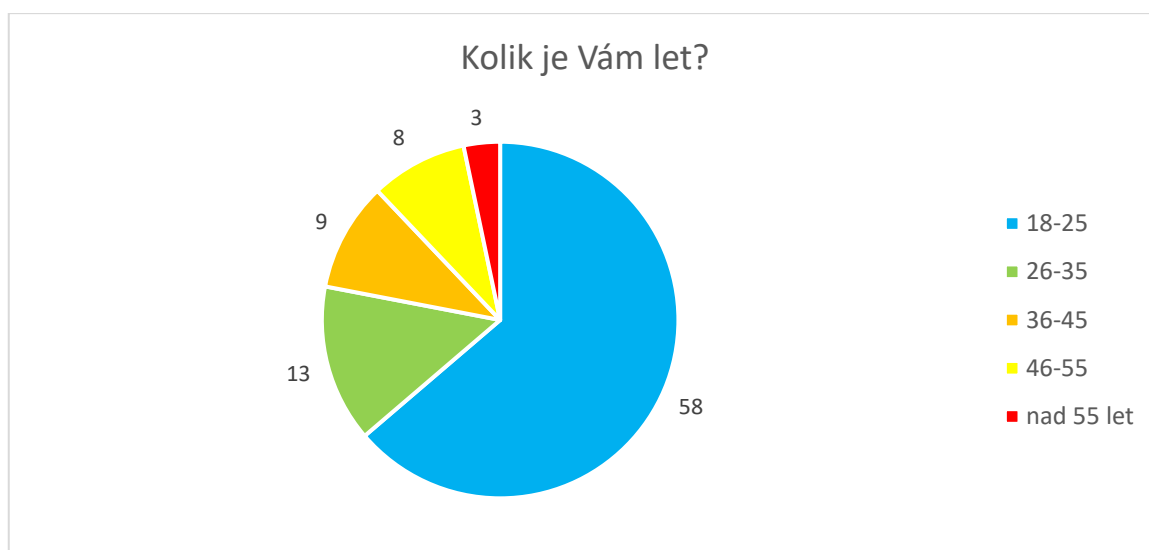
4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazník bude vyhodnocen po jednotlivých otázkách, kdy u každé bude zmíněna struktura dotazovaných, tedy jejich věk, pohlaví a úroveň nejvyššího dosaženého vzdělání. Převážná část otázek je povinná a otázky nepovinné jsem vyznačila v textu.

Otázka číslo 1: Kolik je Vám let?

Vzhledem k umístění dotazníku bylo dopředu jasné složení respondentů. Přes tři čtvrtiny dotazovaných je z řad mladších ročníků ve věku 18-35, ale zajímal mne názor i ročníků starších. Mladší ročníky jsou v současné době, až na pár výjimek, na sociálních sítích aktivní skoro každý den. Jedná se o nejsnadněji získané respondenty, vzhledem k současné situaci a omezením. Právě tyto ročníky se s eGovernmentem setkávají poprvé a zajímavé je, jak mají omezené informace i přes svou digitální aktivitu.

Graf 1 Věk respondentů

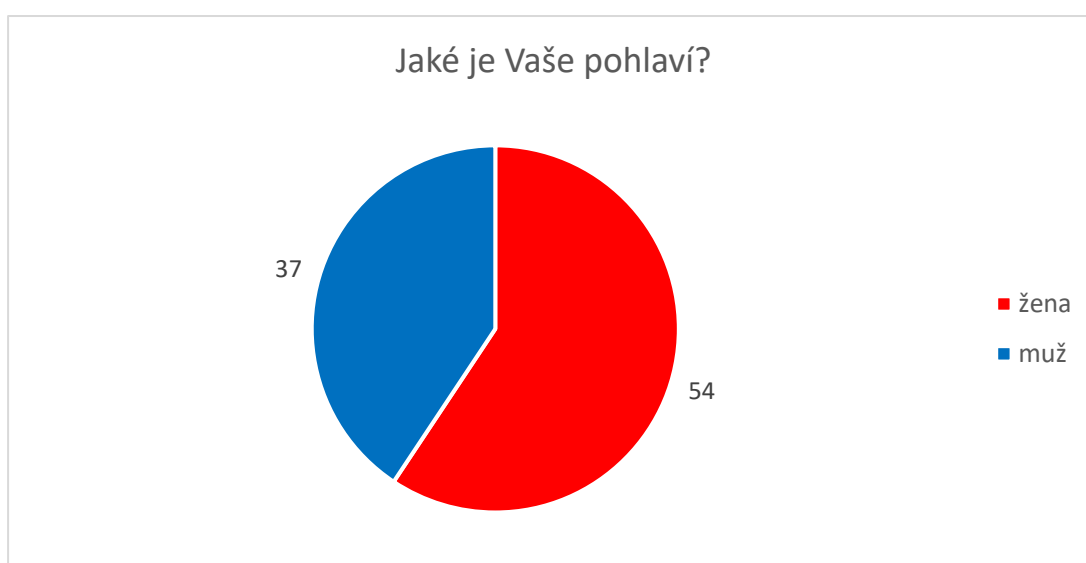

Z celkového počtu 91 respondentů patří do nejmladší a nejpočetnější věkové kategorie 64 % z dotázaných. Kategorie 26-35 let tvoří 14 %, je tedy druhou nejčastější. Následuje kategorie 36-45 zastoupená 10 % dotázaných a kategorie 46-55 tvořící 9 %. Poslední kategorii tvoří pouhá 3 % a jsou jimi dotazovaní nad 55 let. Vzhledem k umístění dotazníku jsem s tímto výsledkem počítala.

Otázka číslo 2: Jaké je Vaše pohlaví?

Tato otázka byla zaměřena na zjištění poměru mužů a žen na tomto dotazníku. Větší skupinu tvoří ženy, jedná se o 59 % respondentů. Skupina mužů tvoří 41 % z dotázaných.

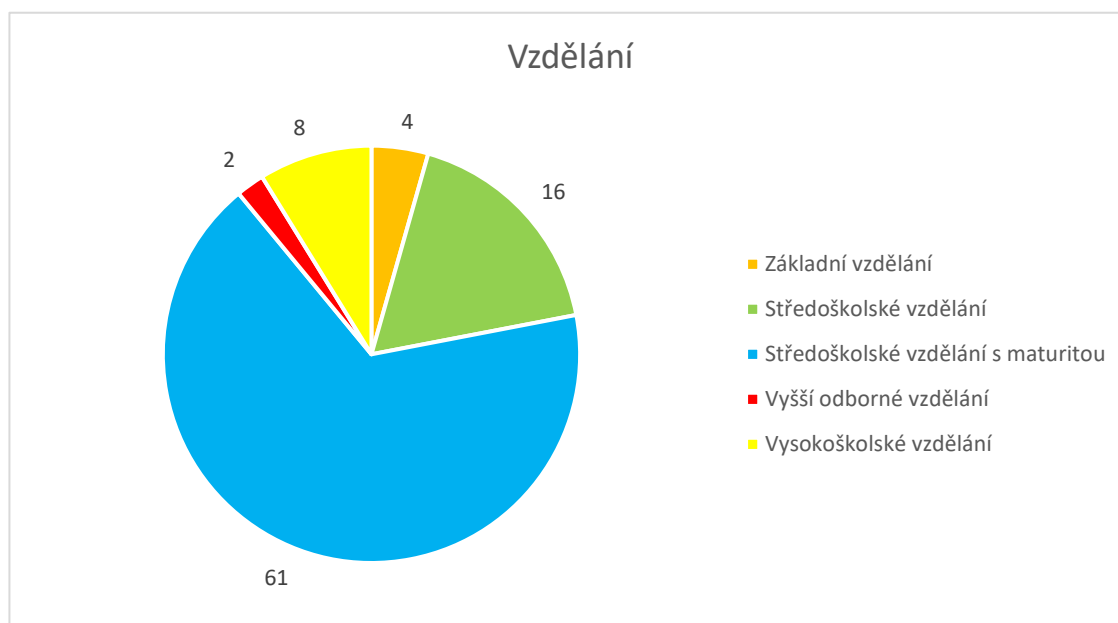
Graf 2 Pohlaví respondentů

Otázka číslo 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tato otázka byla zaměřena na zjištění nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů, které bylo rozděleno do pěti kategorií. Jsou jimi základní vzdělání, střední vzdělání, střední vzdělání s maturitou, vyšší odborné vzdělání a vysokoškolské vzdělání.

Graf 3 Vzdělání respondentů

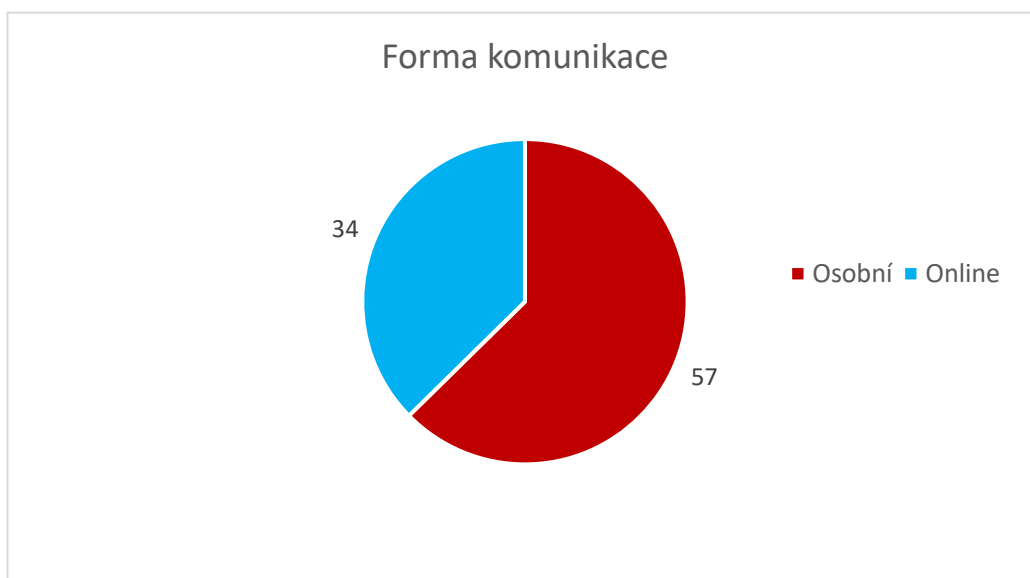
Nejvyššího stupně, tedy vysokoškolského vzdělání dosáhlo 8,8 % respondentů. Nejméně početnou skupinou jsou absolventi vyššího odborného vzdělání, jedná se o pouhých 2,2 %. Naopak nejpočetnější skupinou, která tvoří 67 % respondentů jsou absolventi střední školy zakončené maturitní zkouškou. Středoškolské vzdělání je druhou nejpočetnější skupinou a zaujímá 17,6 % dotázaných. Docházku ukončenou základním vzděláním vybraly 4 % respondentů.

V kategorii základní vzdělání převažují muži, jejichž věk patří do prvních dvou věkových kategorií, tedy od 18 do 35 let. Střední vzdělání bylo vybíráno častěji ženami, a to všech věkových kategorií. Ženy dominují i v kategorii středoškolského vzdělání s maturitou, ale není zde zastoupena kategorie nad 55 let. Vyšší odborné vzdělání zvolily pouze dvě ženy, které patří do dvou prvních věkových kategorií. Všechny věkové kategorie byly zvoleny respondenty s vysokoškolským vzděláním. V tomto případě je poměr dotazovaných roven hodnotě čtyři pro obě pohlaví.

Otázka číslo 4: Jakou formu kontaktu s úřady preferujete?

Tato otázka byla položena za účelem zjištění preferencí respondentů. Na výběr bylo ze dvou možností – osobní nebo online komunikace. Očekávala jsem, vzhledem k současné situaci, upřednostnění online komunikace alespoň u mladších ročníků.

Graf 4 Preferovaná forma komunikace

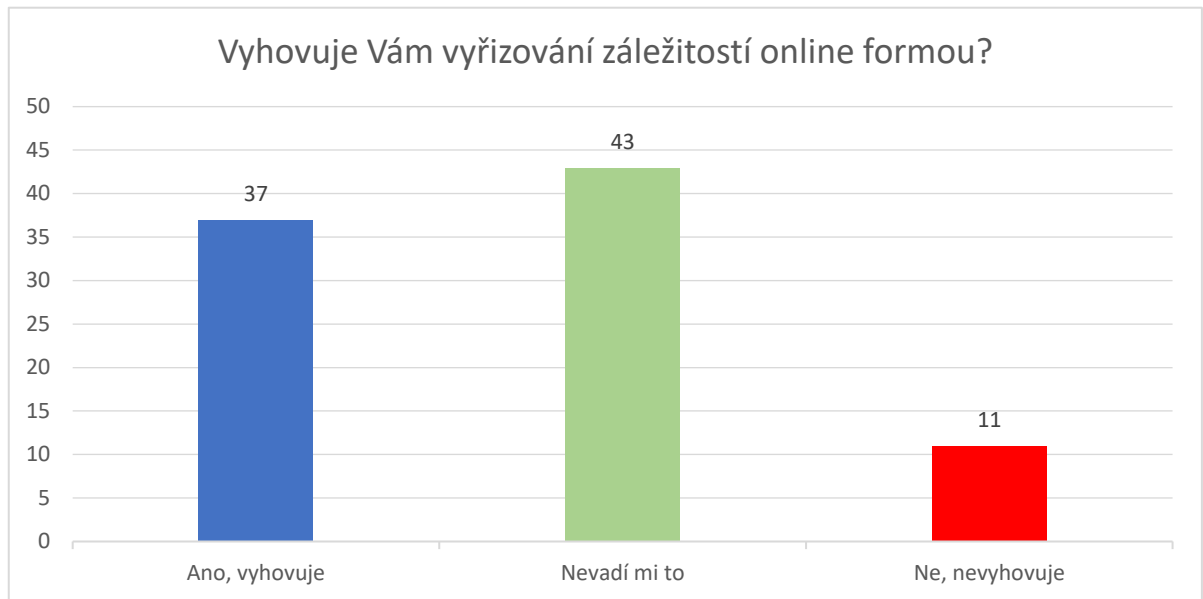

Na základě výsledku se dá jednoznačně označit osobní komunikace s úřady za preferovanou formu, vybralo si ji 63 % dotázaných. Online formě dává přednost 37 % respondentů. Osobní komunikace je více volena ženami a celkově respondenty se středoškolským vzděláním s maturitou. Online komunikaci dávají také přednost ženy, ale zde je poměr mezi pohlavími nižší než u osobní komunikace. Obě formy komunikace mají respondenty ve všech věkových kategoriích.

Otázka číslo 5: Vyhovuje Vám vyřizování záležitostí online formou?

Tato otázka je zaměřená na zjištění názoru respondentů v situaci, kdy dochází k vyřízení nějaké záležitosti prostřednictvím internetu. Dotazovaní měli na výběr ze tří možností, „Ano, vyhovuje“, „Nevadí mi to“ a „Ne, nevyhovuje“.

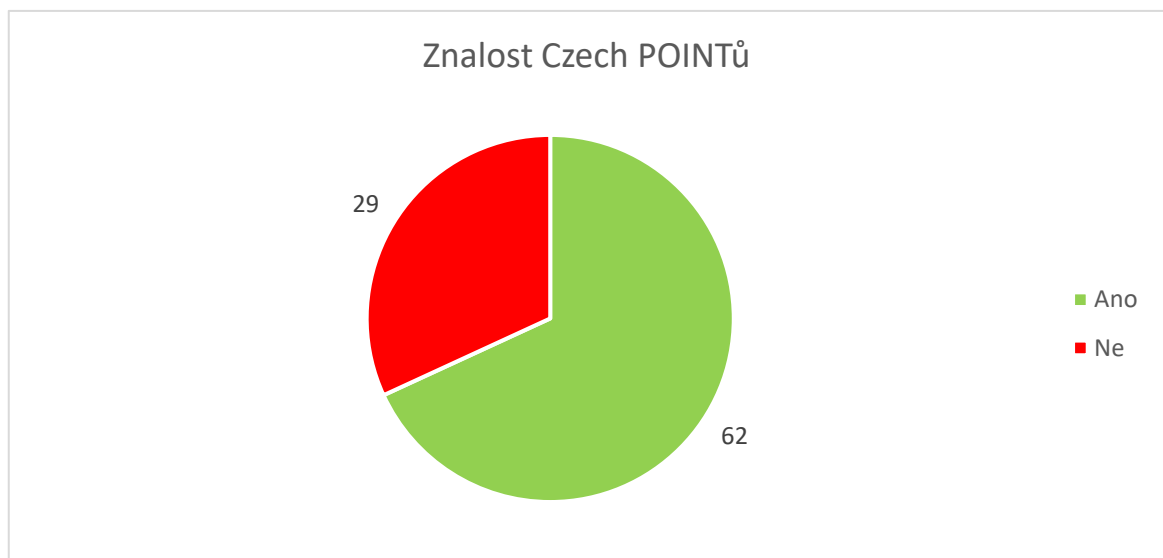
Graf 5 Hodnocení online komunikace

Nejvíce dotazovaných vybralo možnost „nevadí mi to“, jedná se o 47,3 % respondentů. Možnost „ano, vyhovuje“ zvolilo 40,7 % a nejméně častou odpovědí je „ne, nevyhovuje“ tvořící 12 % odpovědí. U všech tří odpovědí jsou v rámci pohlaví převažujícími ženy. Odpověď „ano, vyhovuje“ byla zvolena všemi věkovými kategoriemi. Stejně informace platí i pro odpověď „nevadí mi to“. Naproti tomu odpověď „ne, nevyhovuje“ byla vybrána respondenty věkových kategorií 18-25, 36-55 a 46-55. Očekávala jsem, že bude tato odpověď volena převážně dotazovanými nad 55 let.

Otázka číslo 6: Znáte kontaktní místa veřejné správy Czech POINT?

Graf 6 Znalost Czech POINTU

Otázka byla položena za účelem zjištění povědomí o jedné z prvních služeb eGovernmentu. Přesto, že projekt existuje už delší dobu a je s pojmem eGovernment spojován, přes jednu čtvrtinu dotazovaných Czech POINTy nezná.

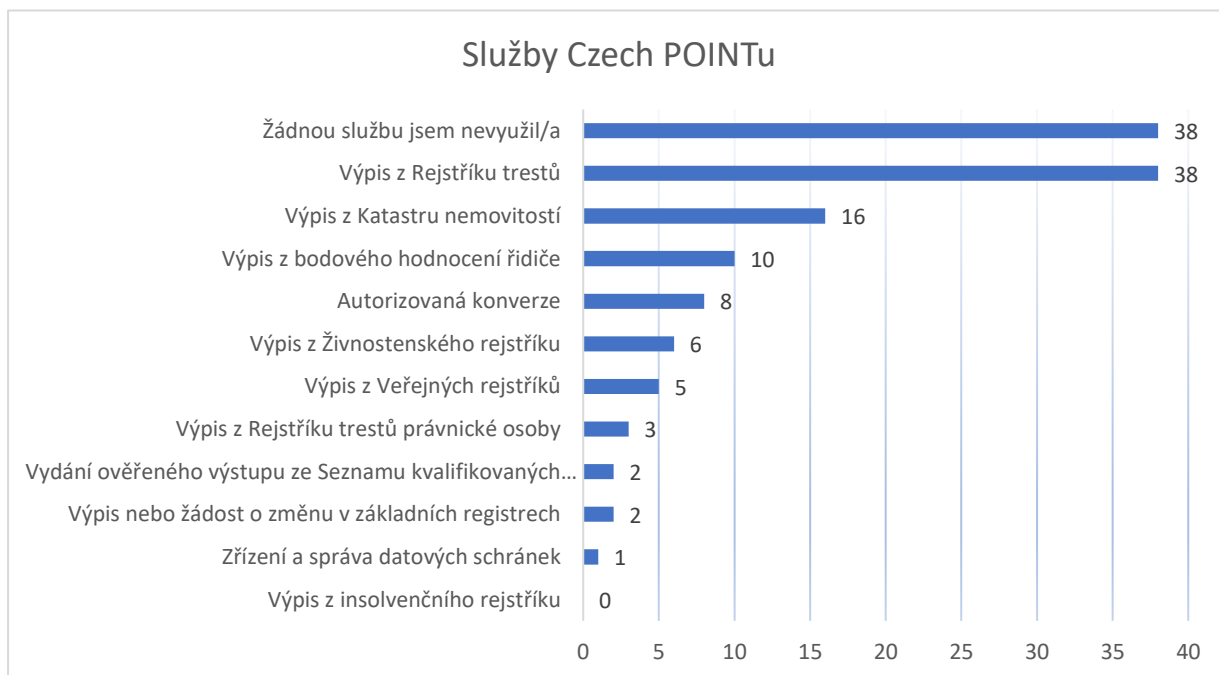
Možnost „Ano“ zvolila převážná část respondentů, konkrétně se jedná o 68 % z nich. V této možnosti odpovědi byly zastoupeny všechny věkové kategorie a úrovně vzdělání. Druhou možnost „Ne“ si vybralo téměř 32 % dotazovaných. Poměr mezi pohlavími byl téměř vyrovnaný, odpovědělo takto o jednu více žen než mužů. V řadách dotazovaných chybí kategorie vysokoškolské a vyšší odborné vzdělání a dále pak věková kategorie nad 55 let.

Z toho vyplývá, že starší ročníky Czech POINTy znají a co se týče ročníků mladších, lze zde sledovat vliv vzdělání. Nikdo z řad vysokoškoláků a absolventů vyššího odborného vzdělání neodpověděl „Ne“.

Otázka číslo 7: Jaké služby poskytované Czech POINTEM jste již využil/a?

Jedná se o první otázku, u které byla možnost výběru více odpovědí. Seznam služeb poskytovaných kontaktními místy Czech POINT jsem sepsala podle internetových stránek, kde je přehledná tabulka aktivních služeb. Nevypisovala jsem však naprosto všechny služby, pouze ty, u kterých jsem jejich zaškrtnutí očekávala.

Graf 7 Služby Czech POINTu

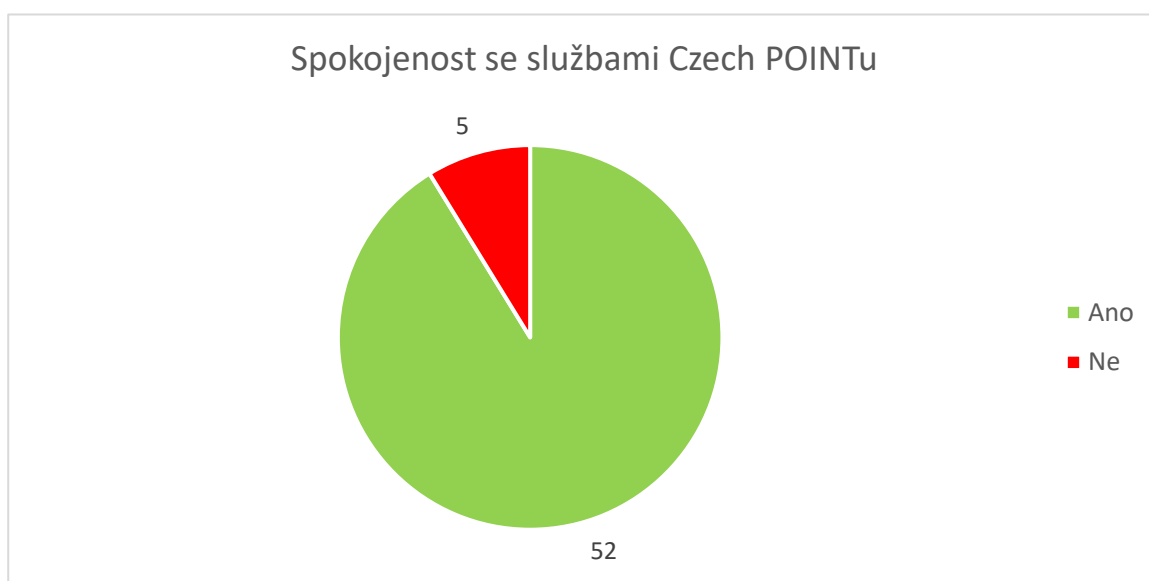
Vzhledem k tomu, že byla možnost vybrat více odpovědí, nebudu zmiňovat strukturu účastníků dotazníku u všech služeb. Počet respondentů, kteří doposud žádnou službu nevyužili je 38 a tvoří celkem 41,8 % z celkového počtu účastníků. Stejný počet odpovědí má možnost „Výpis k Rejstříku trestů“. Třetí nejčastější odpovědí vybranou šestnácti dotazovanými je „Výpis z katastru nemovitostí“, u které lze sledovat poměrně velký rozdíl v počtu odpovědí ve srovnání s předchozími službami. Další v pořadí jsou „Výpis z bodového hodnocení řidiče“ vybrané deseti respondenty a „Autorizovaná konverze“ zvolená osmi účastníky.

Možnost „Výpis z živnostenského rejstříku“ byla zastoupena u šesti dotazovaných a o jednoho méně má kategorie „Výpis z Veřejných rejstříků“. Pouze tři účastníci zvolili „Výpis z Rejstříku trestů právnické osoby a po dvou rezponzích mají „Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů“ a „Výpis nebo žádost o změnu v základních registrech“. Jedna odpověď je ve prospěch „Zřízení datových schránek“ a žádnou odpověď nezískala kategorie „Výpis z insolvenčního rejstříku“.

Otázka číslo 8: Byl/a jste spokojen/a s využitím služeb Czech POINTU?

Na tuto otázku odpovídali pouze dotazovaní, kteří nějakou službu Czech POINTu již využili, tudíž se jedná o nepovinnou otázku. Možnostmi odpovědí jsou „Ano“ a „Ne“ a odpovědělo celkem 54 respondentů. Naprostá většina, konkrétně 91 % z nich je službami kontaktního místa Czech POINT spokojena. Zbýlých 9 % procent dotazovaných zvolilo odpověď „Ne“.

Graf 8 Spokojenost se službami Czech POINTu

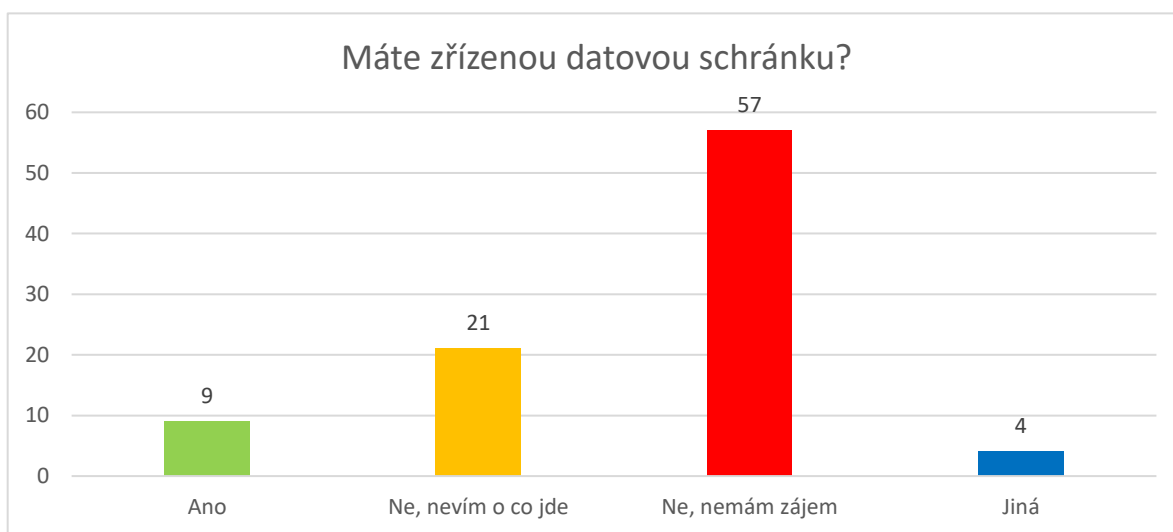

Možnost „Ne“ byla volena častěji muži, konkrétně byl poměr 1:4. Odpověděli takto dotazovaní patřící do věkové kategorie 18-25 a 26-35. Se službami Czech POINTu nejsou spokojeni absolventi středních škol s maturitou a vysokých škol. Ostatní úrovně vzdělání nejsou vůbec zastoupeny. Možnost „Ano“ byla nejvíce volena věkovou kategorií 18-25, ale zastoupeny jsou zde všechny. Stejně tak jsou zastoupeny všechny úrovně dosaženého vzdělání a nejpočetnější kategorií je středoškolské vzdělání s maturitou. Více jsou spokojeny se službami Czech POINTu ženy.

Otázka číslo 9: Máte zřízenou datovou schránku?

Tato otázka měla za cíl zjistit, zda má dotazovaný datovou schránku či nikoliv. Možnostmi na výběr odpovědi jsou „Ano“, „Ne, nevím, o co jde“, „Ne, nemám zájem“ a poslední kolonka „Jiné“, kam měli dotazovaní možnost napsat důvod, proč datovou schránku nechtějí.

Graf 9 Datová schránka

Počet dotazovaných s vlastní datovou schránkou je 9 a tvoří necelých 10 % účastníků dotazníku. Jedinou věkovou kategorií, která schránku nemá je nad 55 let. Překvapivě má schránku nejvíce respondentů ve věku 18-25, převažujícím pohlavím jsou muži a nejčastějším vzděláním střední s maturitou. Nejvyšší dosažená úroveň vzdělání převládá i u možnosti „Ne, nevím, o co jde“, která tvoří 23 % dotazovaných a v kategorii pohlaví vedou tentokrát ženy. Opět zde nebyla zastoupena věková kategorie nad 55 let a nejčastěji si tuto odpověď vybrali dotazovaní ve věku 18-25 let.

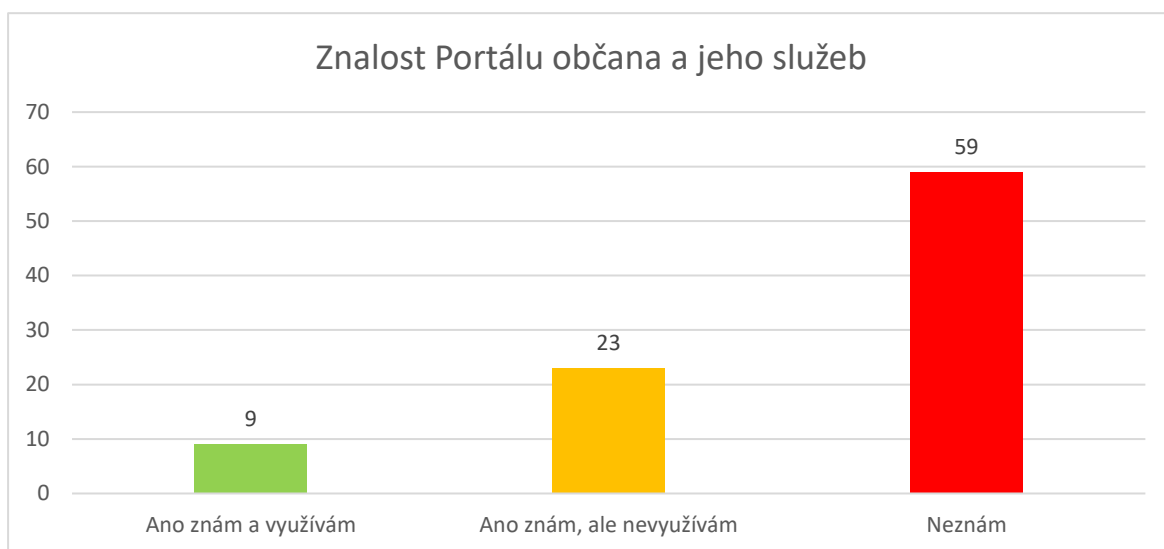
Nejčastější odpovědí je „Ne, nemám zájem“ zvolená 63 % respondentů. Zastoupena je všemi věkovými kategoriemi i úrovněmi vzdělání. Odpovědělo takto více žen než mužů.

Kolonka jiné odpovědi byla vyplněna čtyřmi dotazovanými, a důvody nezřízení datové schránky jsou následující. Prvním z nich je nutnost hlídat, co do datové schránky přijde, další odpověď zněla ne, z důvodu nedostatku času. Třetí respondent se teprve chystá schránku zřídit a poslední s ní pracuje pouze v práci a pro fyzickou osobu ji zatím neplánuje.

Otázka číslo 10: Znáte Portál občana a služby jeho prostřednictvím nabízené?

Portál občana je branou k online službám veřejné správy. Otázka je zaměřena na znalost občanů v této oblasti. Možnostmi na výběr jsou „Ano, znám a využívám“. Ano znám, ale nevyžívám“ a „Neznám“.

Graf 10 Znalost Portálu občana a jeho služeb

Nejpočetnější možnost „Neznám“ tvoří 65 % odpovědí. Kromě věkové kategorie nad 55 let jsou zde zastoupeny všechny. Převažujícím pohlavím této možnosti jsou ženy a úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání jsou také zastoupeny všechny. Nejčastěji takto odpovídali respondenti se středním vzděláním s maturitou a téměř tři čtvrtiny z dotazovaných patří do věkové kategorie 18-25.

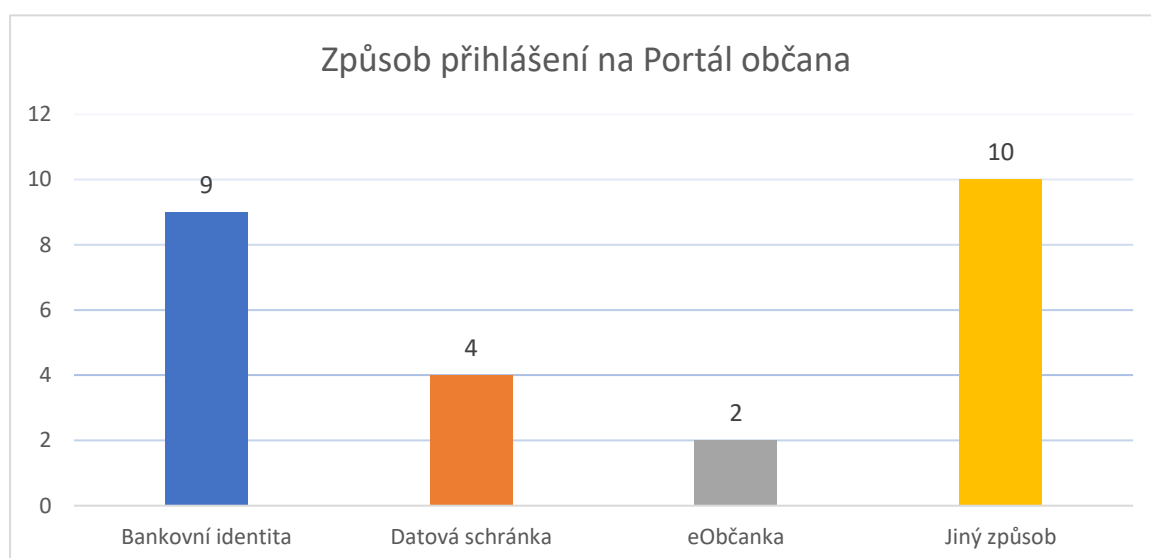
Druhou nejčastější odpověď „Ano znám, ale nevyžívám“ si vybralo 25 % dotazovaných. Opět je zde více respondentů ženského pohlaví a převažuje zde středoškolské vzdělání s maturitou. Kromě této úrovně vzdělání jsou účastníci i z řad vysokoškoláků a absolventů středního vzdělání. Zastoupeny jsou všechny věkové kategorie a největší z nich je 18-25 let.

Nejméně početnou je možnost „Ano znám a využívám“, která tvoří 9,9 % respondentů. Kromě vyššího odborného vzdělání jsou u této možnosti zastoupeny všechny úrovně dosaženého vzdělání a současně i všechny věkové kategorie. Nejpočetnější skupinou jsou dotazovaní ve věku 18-25 a 46-55. V rámci pohlaví převažují ženy a nejvíce respondentů má středoškolské vzdělání s maturitou.

Otázka číslo 11: Jakým způsobem se na Portál občana přihlašujete?

Tato otázka není povinná, odpovídali pouze ti, kteří u předchozí otázky uvedli, že Portál občana znají. Možnostmi odpovědí jsou „Bankovní identita“, „Datová schránka“, „eObčanka“ a „Jiný způsob“. Celkově na otázku odpovědělo 25 respondentů, přičemž v minulé otázce uvedlo, že Portál občana využívá pouze 9 z nich. Rozhodla jsem se proto podrobněji rozebrat pouze těchto devět dotázaných.

Graf 11 Způsob přihlášení na Portál občana

Oficiální tabulka z vyhodnocení dotazníkového šetření nebude v této otázce popsána, vyfiltrovala jsem si 9 respondentů, kteří otázky spojené s Portálem občana pochopili a odpověděli na ně správně. Zbýlých 14 si nejspíš nevšimlo, že se jedná o nepovinnou otázku a nějakou odpověď vybrali. Je to nejspíš důvod, proč tolik dotázaných zvolilo „Jiný způsob“.

Nejčastější forma přihlášení je prostřednictvím bankovní identity, zvolilo ji 6 dotazovaných. Druhou nejčastější formou je eObčanka, kterou se přihlašují 2 respondenti. Skrze datovou schránku se přihlašuje pouze 1 účastník dotazníku. Těchto devět dotazovaných tvoří pět žen a čtyři muži. Věková kategorie 18-25 a 46-55 byla volena nejčastěji, každá z nich třemi dotazovanými. Zbylé tři kategorie jsou zastoupeny po jednom dotazovaném. Převažující úroveň vzdělání je středoškolské s maturitou.

Otázka číslo 12: Znáte projekt eObčanka?

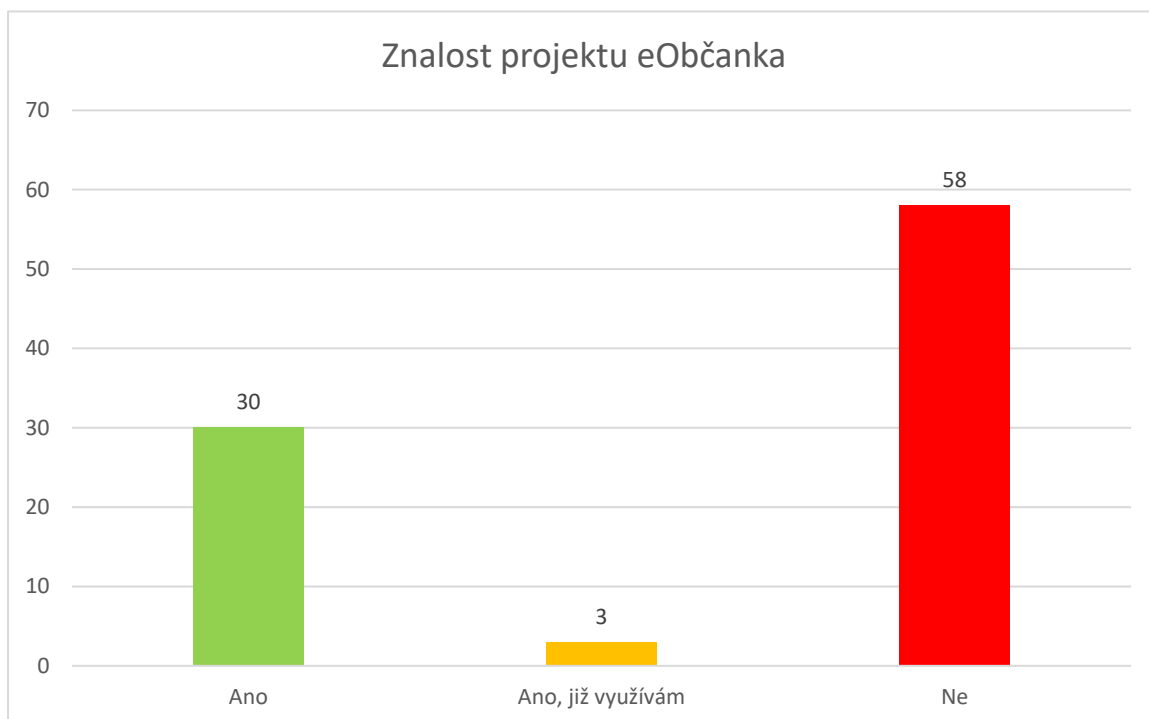
eObčanka je elektronický průkaz totožnosti se strojově čitelnými údaji a elektronickým čipem, který je automaticky vydáván od roku 2018. Cílem otázky je zjištění povědomí o projektu. Možnostmi na výběr jsou „Ano, již využívám“, „Ano“ a „Ne“.

Nejméně volená možnost „Ano, již využívám“ tvoří 3,3 % odpovědí. Všichni respondenti jsou muži se středoškolským vzděláním s maturitou nebo středoškolským vzděláním a každý zastupuje jednu věkovou kategorii. Konkrétně se jedná o kategorie 18-25, 26-35 a nad 55 let.

Možnost „Ano“ si vybralo 33 % dotazovaných. V porovnání pohlaví převažují ženy a úrovně vzdělání jsou zastoupeny všechny, kromě vyššího odborného vzdělání. Respondenti jsou ze všech věkových kategorií.

Nejpočetnější odpovědí je „Ne“, kterou si vybralo celkem 64,7 % dotazovaných. U této možnosti jsou zastoupeny všechny věkové kategorie i úrovně dosaženého vzdělání. V kategorii pohlaví převažují ženy.

Graf 12 Znalost projektu eObčanka

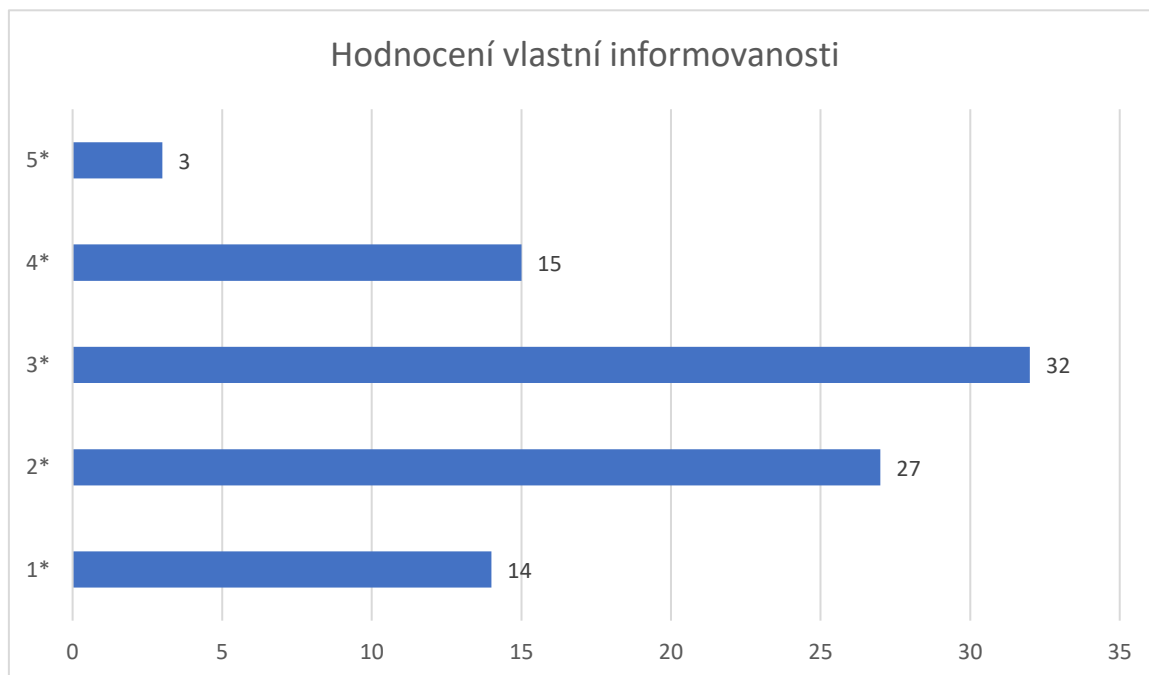
Otázka číslo 13: Jak hodnotíte svou informovanost v oblasti elektronizace veřejné správy?

Tuto otázku považuji za nejdůležitější část dotazníku, jelikož respondenti mají za úkol zhodnotit sami sebe. Cílem je tedy zhodnocení vlastní informovanosti v oblasti elektronických služeb veřejné správy. Rozhodla jsem se zde využít formu hodnocení podle počtu hvězdiček, kdy jedna hvězdička je hodnocením nejnižším a pět hvězdiček naopak nejvyšším.

Nejčastější odpovědí na tuto otázku je hodnocení třemi hvězdičkami, jedná se o 35, 2 % z nich. Na druhém místě je hodnocení dvěma hvězdičkami, které tvoří 29, 7 % odpovědí. Následuje hodnocení čtyřmi hvězdičkami zvolené 16, 5 % respondentů a o jednoho dotazovaného méně má hodnocení nejnižší, jedná se o 15, 4 % účastníků dotazníku. Pouhá 3,3 % dotazovaných hodnotí svou informovanost nejvyšším stupněm, tedy pěti hvězdičkami.

Hodnocení jednou hvězdičkou bylo nejčastěji vybíráno věkovou kategorií 18-25 a převážně takto odpovídají ženy. Kromě vyššího odborného vzdělání jsou zastoupeny všechny úrovně a nejvíce dotazovaných patří do kategorie středoškolské vzdělání s maturitou. Všechny věkové kategorie a úrovně vzdělání se objevily u hodnocení dvěma hvězdičkami, převažujícím pohlavím jsou opět ženy.

Graf 13 Hodnocení vlastní informovanosti

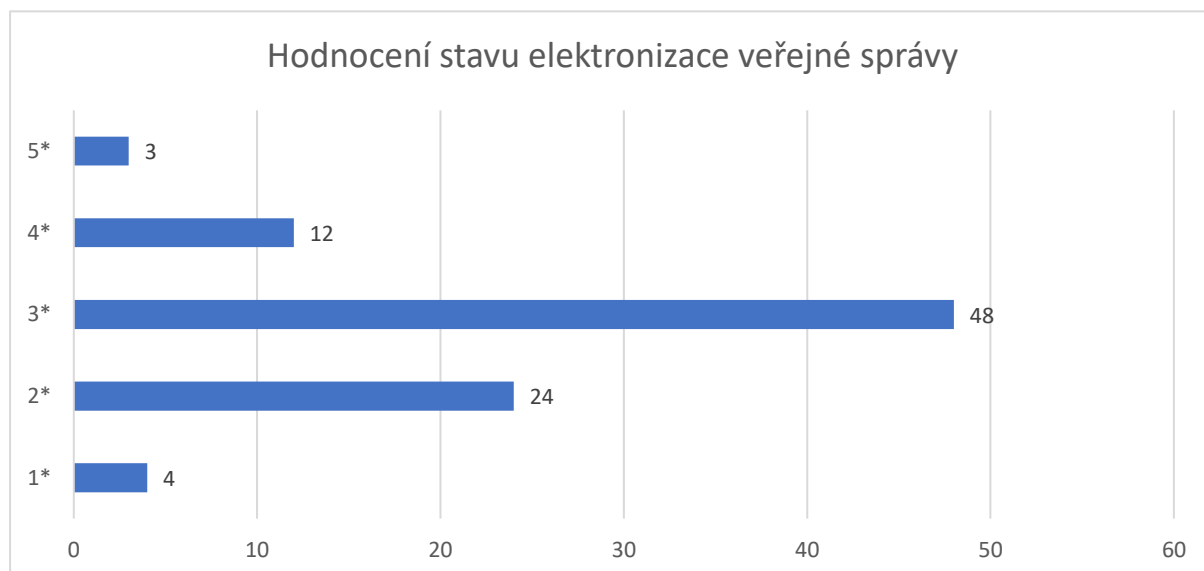

Téměř stejná struktura dotazovaných je u hodnocení třemi hvězdičkami. Rozdíl je pouze u věkové kategorie, kdy u této možnosti chybí nad 55 let. Stejně věkové složení má hodnocení čtyřmi hvězdičkami. Oproti ostatním možnostem jsou zde převažujícím pohlavím muži. Úrovně dosaženého vzdělání jsou středoškolské s maturitou, středoškolské bez maturity a vysokoškolské vzdělání. Nejvyšší možné hodnocení bylo zvoleno dotazovanými ve věku 18-25 a 26-35. Úrovně vzdělání těchto respondentů jsou středoškolské s maturitou a středoškolské vzdělání. Převažujícím pohlavím jsou u této možnosti ženy.

Otázka číslo 14: Jak byste zhodnotil/a současný stav elektronizace veřejné správy?

Pro tuto otázku jsem se také rozhodla využít formu hodnocení podle počtu hvězdiček, kdy nejvyšší je číslo 5 a nejnižší číslo 1.

Graf 14 Hodnocení stavu elektronizace veřejné správy

Nejmenší hodnocení, tedy jednu hvězdičku vybralo 4,4 % dotazovaných. Ještě méně respondentů zvolilo pět hvězdiček jako nejvyšší možné hodnocení, konkrétně se jedná o 3,3 % účastníků. Hodnocení čtyřmi hvězdičkami zvolilo 13,2 % a dvěma hvězdičkami 26,4 % respondentů. Nejčastěji vybíranou možností hodnocení jsou tři hvězdičky tvořící 52,8 % responzí.

Všechny věkové kategorie i úrovně vzdělání jsou zastoupeny u hodnocení třemi hvězdičkami a převládajícím pohlavím jsou ženy. Vyrovnané počty pohlaví jsou u hodnocení jednou hvězdičkou, které bylo voleno věkovou kategorií 18-25, 36-45 a 46-55 se středoškolským vzděláním s maturitou nebo vysokoškolským vzděláním. Dále u hodnocení

čtyřmi hvězdičkami, které jsou zastoupeny všemi věkovými kategoriemi kromě 46-55 a úrovně vzdělání jsou střední vzdělání, střední vzdělání s maturitou a vysokoškolské vzdělání.

Dotazovaní, kteří hodnotili úroveň elektronizace nejvyšším počtem hvězdiček mají střední vzdělání s maturitou nebo střední vzdělání a zastoupena je věková kategorie 18-25 a 26-35. U tohoto i následujícího hodnocení jsou převažujícím pohlavím ženy. Dvě hvězdičky byly vybrány dotazovanými ve všech věkových kategoriích, kromě nad 55 let. Jedna kategorie chybí i u úrovně dosaženého vzdělání, tou je vyšší odborné vzdělání.

Otázka číslo 15: Máte nějaký nápad, který by vedl ke zlepšení elektronických služeb poskytovaných státem?

Poslední otázku dotazníku jsem položila formou volné odpovědi, kdy účastníci tohoto dotazníku měli možnost sdílet nápad na zlepšení elektronických služeb. Otázka nebyla povinná a 71,4 % dotazovaných ji nevyplnilo. Nechala jsem ji nepovinnou z důvodu, že povědomí o elektronických službách není velké a nechtěla jsem tlačit na těchto služeb neznalé respondenty, aby nějakou odpověď vymyslet museli. Dostalo se mi tak pár věcných poznámek a nápadů od zkušenějších.

Nejčastější odpovědí bylo ne či nějaký ekvivalent tohoto slova a celkem tvoří 10,99 % responzí. Dalšími odpověďmi jsou centralizace služeb, přehledný centralizovaný web s odkazy na specifické stránky služeb a zlepšení fungování rejstříků, lepší komunikace a vzájemné propojení mezi úřady. Velmi zajímavou odpovědí je „Zřízení sněmovního orgánu s členy napříč politickým spektrem, kteří by se problematikou aktivně zabírali, a ne pouze plytké řeči některých politických subjektů, případně řízená lidská byrokratizace subjekty jinými.“

Objevila se zde i odpověď, že respondent není natolik informovaný, aby měl vlastní názor, což poukazuje na problém zanedbání osvěty ze strany státu. Nedostatečná osvěta je tématem i dalších odpovědí, kdy respondent odpověděl, že chybí informace, proč a jak státní e-slужby využívat. Další odpovědí je „Více veřejné osvěty ze strany státu s důrazem na užitky pro občany, například teď, před sčítáním občanů jsem nezaznamenala žádnou proaktivitu státu, což by v době covidu bylo velmi užitečné.“

Zazněla i odpověď na téma inspirace u cizích zemí, kdy ostatní mají lepší systém zřizování přístupů online a měli bychom využít jejich zkušenosti. Další z účastníků dotazníku by zlepšil online propojení městských úřadů s jinými institucemi, jako jsou pojišťovny. Dvě

odpovědi se týkají daní, první z nich je správa všech daní a poplatky městu. Druhá je „Každý úřad využívá speciální stránky – FÚ, ČSSZ, pojišťovny. Bylo by dobré sjednotit do jednoho místa všechny formuláře (např. daňové přiznání pro OSVČ).“

4.1.1 Shrnutí dotazníkového šetření

Na závěr bych vyhodnotila hypotézu a shrnula poznatky získané z dotazníkového šetření. Stanovená hypotéza zněla:

„Méně, než polovina respondentů je seznámena se službami eGovernmentu a jejich možným využitím.“

Hypotéza byla potvrzena, protože jediný projekt, který byl většinou dotazovaných označený jako známý a využívaný je Czech POINT. Nevyužívané jsou také datové schránky, pouze 9 z celkového počtu 91 dotazovaných ji má zřízenou, zbytek neví, o co jde či nemá o datovou schránku vůbec zájem. Projekt eObčanka nezná 53 % respondentů a Portál občana nezná 54 % dotazovaných.

V otázce, kde měli dotazovaní za úkol zhodnotit svou informovanost v oblasti elektronizace lze pozorovat, jak nedostatečná tato informovanost ze strany státu je. Pouze tři z nich hodnotili svou informovanost nejvyšším počtem hvězdiček. Naprostá většina respondentů se uchýlila k hodnocení od jedné do tří hvězdiček, což vypovídá o velkých nedostacích v této oblasti. Současný stav elektronizace je dotazovanými převážně hodnocen počtem tří hvězdiček. Opět zde nadpoloviční většina zastává nižší hodnocení. Čtyři a více hvězdiček udělilo současnému stavu eGovernmentu pouze 13,7 % dotazovaných.

V otevřené poslední otázce si nejvíce respondentů stěžuje na špatnou komunikaci a nedostatečnou informovanost. Mým názorem je, že stát by se měl více zaměřit na edukaci občanů v tomto směru. Pokud si mají lidé vytvářet datové schránky nebo využívat jiné služby, potřebují vědět, k čemu jsou dobré, a hlavně jak je používat. Jsem zastáncem větší propagace elektronických služeb jakoukoliv formou, protože jinak se povědomí o těchto službách nezvýší.

Závěr

Tématem této bakalářské práce byla Elektronizace veřejné správy neboli eGovernment. Během zpracovávání práce jsem byla zaměstnána v bance jako klientský pracovník, kde jsem čerpala přínosné zkušenosti, zejména v oblasti bankovní identity, která je novinkou a zároveň výrazným posunem digitalizace kupředu. Překážkou při vypracovávání bylo získávání knižní literatury v době, kdy se celá republika potýkala s plošnými omezeními kvůli pandemii COVIDU-19. Všechny potřebné tituly se mi nepodařilo získat, neboť nemají elektronickou verzi dostupnou na internetových stránkách.

Čerpání z internetových zdrojů je v souvislosti s tímto tématem nezbytné za všech okolností. Při vyhledávání odborné literatury jsem narazila na skvělé tituly popisující problematiku, ale všechny jsou již pár let staré, a proto jsem je využila pouze k vymezení definic a popsání vývoje. Oblast eGovernmentu je dynamická a neustále se mění a vyvíjí, s čímž je spojena nutnost novelizací zákonů, ale už nedochází k novelizaci zmíněné literatury. Informace o aktuálnějších projektech jsem tedy čerpala převážně na internetu.

Po dokončení zpracování této práce zastávám názor, že je nutné zvýšit povědomí o projektech českého eGovernmentu. Snaha modernizovat veřejnou správu by měla jít ruku v ruce se snahou zvýšit gramotnost občanů v této oblasti, neboť výkon veřejné správy má být v nejlepším zájmu veřejnosti. Dokud jsem s vypracováním práce nezačala, neměla jsem tušení, kolik projektů eGovernmentu existuje a jaká je možnost jejich využití. Mohu říci, že mi výběr tématu velmi vyhovoval a současně mi byl velkým přínosem.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretickou část práce tvoří tři kapitoly zaměřené na vymezení základních pojmů, popis a vývoj eGovernmentu a na jeho vybrané současné projekty. Zaměřila jsem se zde zejména na vývoj eGovernmentu, jeho popis a vybrané současné projekty. V kapitole o Portálu občana jsem zúročila nejen vlastní zkušenosti, které jsem získala jeho aktivním zkoumáním, ale také zkušenosti svých klientů získané při rozhovorech na toto téma.

Cílem této práce bylo zejména popsání fungování stěžejních projektů eGovernmentu, jako jsou Czech POINT, základní registry, datové schránky a Portál veřejné správy společně s Portálem občana. Vybrané projekty jsem se rozhodla popisovat bez historického exkurzu, neboť ten je nastíněn v kapitole o vývoji eGovernmentu. V praktické části, tvořené jednou a zároveň poslední kapitolou, je vyhodnoceno dotazníkové šetření a hypotéza, které vypovídají o nedostacích v oblasti eGovernmentu, což bylo také jedním z cílů této práce.

Na závěr bych chtěla konstatovat, že český eGovernment je velmi široké téma. Pro účely práce jsem se rozhodla pracovat jen s určitými projekty, které jsou zároveň obsahem praktické části. Pro všechny projekty, které do eGovernmentu patří zde nebyl dostatečný prostor. Příkladem jsou nedokončené projekty eSbírka a eLegislativa, kterým není věnována pozornost i z důvodu jejich opětovného odložení o rok.

Resumé

Topic of this bachelor's thesis is Electronization of public administration in the Czech republic, so called eGovernment. This theme is very extensive and also interesting to me. In 21st century people use mainly electronic devices for communication. Almost everyone wants to deal with issues online. The work contains four chapters and the first part of the thesis is a theoretical section.

The first chapter deals with the basic definitions of terms, who are related to public administration and electronization. The next chapter is focused on eGovernment in the Czech republic and his historical development. The third chapter describes individual projects of the czech eGovernment, as are data boxes, Czech POINT, basic registers and others. I also added my own experiences with one of the projects.

The second one is practical part, which contains my own reserch by using a questionnaire. I created this questionnaire online and it was available on social networks for several days. The questions are relate to citizen's awareness of electronic services provided by eGovernment.

Seznam zdrojů

Odborná literatura

- BUDIŠ, Petr a Iva HŘEBÍKOVÁ. Datové schránky: fungování, doručování, bezpečnost, návody. Olomouc: ANAG, 2010. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-617-4.
- Czech POINT: historický vývoj a současná podoba 2014. Praha: CEVRO Institut [vysoká škola], 2015. ISBN 978-80-87125-30-4.
- FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. Jak se (z)rodil eGON: reforma a veřejné správy. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1
- MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. E-government v České republice: právní a technologické aspekty. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6.
- MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. E-government v českém právu. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-614-8.
- PAVLÍK, Marek, Karel ŠIMKA, Josef POSTRÁNECKÝ, Richard POMAHAČ a kolektiv. *Moderní veřejná správa: Zvyšování kvality veřejné správy, dobrá praxe a trendy*. Praha: Wolter Kluwer, 2020, 159 s. ISBN 978-80-7598-048-9.
- ŠPAČEK, David. EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. Praha: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-261-8.
- VANÍČEK, Z., MARCHAL, S. A., PROKEŠ, J., ŠTEDROŇ, B. Právní aspekty eGovernmentu v České republice. 1. vyd. Praha: Linde Praha. 2011. s 123. ISBN 978-80-7201-855-0.
- VODIČKA, Milan. 3D: Data, daně digitálně, aneb, Ajtákem i proti své vůli. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-671-6.

Legislativa

- Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu)(předpis byl již zrušen)
- Zákon č. 110/2007 Sb., o některých opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy, související se zrušením ministerstva informatiky
- Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech
- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi
- Zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci
- Zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů
- USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 3. října 2018 č. 629 k programu „Digitální Česko“ a návrhu změn Statutu Rady vlády pro informační společnost

Internetové zdroje

- "Pan IT" - vládní zmocněnec Vladimír Dzurilla: řešitelé státního IT jsou závislí na velkých hráčích – Ekonomický deník. *Homepage – Ekonomický deník* [online]. Dostupné z: <https://ekonomickydenik.cz/testvc/>
- Agenda odboru hlavního architekta eGovernmentu - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 31.03.2021]. Dostupné

- z: <https://www.mvcr.cz/clanek/agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovernmentu-agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovernmentu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
- Česko v digitální Evropě | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/cesko-v-digitalni-evrope/>
 - Čím je možné se přihlásit v prostředí národního bodu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita – informační web* [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://info.eidentita.cz/idp/>
 - Čím je možné se přihlásit v prostředí národního bodu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita – informační web* [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://info.eidentita.cz/idp/>
 - Digitální Česko | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/>
 - Digitální ekonomika a společnost | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 14.03.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/digitalni-ekonomika-a-spolecnost/>
 - eGON – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 10.01.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/egon-66.aspx>
 - eIDAS, služby vytvářející důvěru a elektronická identifikace – Procesní modelování. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/webpm/clanek/eidas-sluzby-vytvarejici-duveru-a-elektronicka-identifikace.aspx>
 - eObčanka – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21730551&doctype=ART>
 - Informační koncepce ČR | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 18.02.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/informacni-koncepce-cr/>
 - Informační koncepce ČR | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 14.03.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/informacni-koncepce-cr/>
 - Jaké služby poskytuje Czech POINT? – Czech POINT. *301 Moved Permanently* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 15.03.2021]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/verejnost/sluzby/>
 - Občan – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2019 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/obcan>
 - Ondřej Felix - MEZINÁRODNÍ KONFERENCE DIGITÁLNÍ ČESKO. *MEZINÁRODNÍ KONFERENCE DIGITÁLNÍ ČESKO 2019* [online]. Dostupné z: <https://www.digitalni-cesko.eu/recnici-2018/ondrej-felix/>
 - Portál občana – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 07.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/portal-obcana.aspx>

- Správa základních registrů – Editační agendové systémy. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 04.03.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/registr-obyvatel/editacni-agendove-systemy>
- Správa základních registrů – K národnímu bodu jsou připojeny 2 miliony aktivních identitních prostředků pro přístup k online službám. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 28.03.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/archiv-novinek/e-identita/214-k-n%C3%A1rodn%C3%ADmu-bodu-jsou-p%C5%99ipojeny-2-miliony-aktivn%C3%ADch-identitn%C3%ADch-prost%C5%99edk%C5%AF-pro-p%C5%99%C3%ADstup-k-online-slu%C5%BEb%C3%A1m?highlight=WzIsIm1pbGlvbniLCJwXHUwMTU5aWhsXHUwM GUxXHUwMTYxZW5cdTAwZWQiLCIyIG1pbGlvbniXQ==>
- Správa základních registrů – O nás. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/urad/o-nas>
- Správa základních registrů – Registr práv a povinností. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 06.03.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/registr-prav-a-povinnosti>
- Správa základních registrů – Registr územní identifikace, adres a nemovitostí. [online]. Copyright © 2021 Správa základních registrů [cit. 06.03.2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/registr-uzemni-identifikace-adres-a-nemovitosti>
- SPURNÝ, Jaroslav. Digitalizace po Česku. *Respekt*. 4/2006. ISSN 1801-1446. Dostupné také z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2006/4/mlynar-musi-pykat>
- ŠVEHLA, Marek. Digitalizace po Česku. *Respekt*. 10/2021. ISSN Klére 1801-1446. Dostupné také z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2021/10/digitalizace-po-cesku>
- Úvod – Portál národního bodu. *Object moved* [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.eidentita.cz/Home>
- Základní informace o projektu Digitální Česko | Digitální Česko. *Digitální Česko | Digitální Česko* [online]. Copyright © 2021 Digitální Česko [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/zakladni-informace/>
- Zákonem roku je právo na digitální služby | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem – Sběrka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ [cit. 16.02.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/aktualne/zakonem-roku-je-pravo-na-digitalni-sluzby-111195.html>
- Zkus IT | Co je ICT?. *Zkus IT | Staň se IT profesionálkou!* [online]. Copyright © 2007 [cit. 31.03.2021]. Dostupné z: <http://www.zkusit.cz/proc-zkusit/co-je-ict.php>
- Zneplatnění přístupových údajů a vydání nových – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2019 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/chci-datovku/zneplatneni-pu-a-vydani-novych>
- Zpráva o digitalizaci veřejné správy v České republice | NKÚ. *Úvodní strana | NKÚ | NKÚ* [online]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/publikace-a-dokumenty/ostatni-publikace/zprava-o-digitalizaci-verejne-spravy-v-ceske-republic-id10937/>

Zdroje obrázků

- Obrázek číslo 1 Hexagon efektivní veřejné správy

Zdroj: *ISSS 2021* [online]. Copyright © [cit. 26.03.2021]. Dostupné z: https://www.issc.cz/archiv/2008/download/prezentace/sedlacek_mvcr.pdf

- Obrázek číslo 2 eGON jako symbol eGovernmentu

Zdroj: Na cestě ke zjednodušení služeb veřejné správy. Vláda České republiky. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/mediacentrum/aktualne/na-cestech-ke-zjednoduseni-sluzeb-verejne-spravy-61018/>

Příloha č. 1 - Dotazník

Elektronizace veřejné správy

1 Kolik je Vám let?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 18-25 26-35 36-45 46-55 nad 55 let

2 Jaké je Vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Žena Muž

3 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Základní vzdělání Středoškolské vzdělání Středoškolské vzdělání s maturitou Vyšší odborné vzdělání
 Vysokoškolské vzdělání

4 Jakou formu komunikace s úřady preferujete?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Osobní komunikaci Online komunikaci

5 Vyhovuje Vám vyřizování záležitostí online formou ?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano, vyhovuje Nevadí mi to Ne, nevyhovuje

6 Znáte kontaktní místa veřejné správy Czech POINT?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne

7 Jaké služby poskytované Czech POINTEM jste již využil/a ?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů	☐ Výpis z bodového hodnocení řidiče	☐ Výpis z insolvenčního rejstříku	☐ Výpis z Katastru nemovitostí
☐ Výpis z Rejstříku trestů	☐ Výpis z Rejstříku trestů právnické osoby	☐ Výpis z Veřejných rejstříků	☐ Výpis z Živnostenského rejstříku
☐ Výpis nebo žádost o změnu v základních registrech	☐ Zřízení a správa datových schránek	☐ Autorizovaná konverze a související služby	☐ Žádnou službu jsem nevyužil/a

8 Byl/a jste spokojen/a s využitím služeb Czech POINTU?

Nápověda k otázce: *Na otázku neodpovídejte, pokud jste služby nevyužil/a.*

- Ano Ne

9 Máte zřízenou datovou schránku?

Nápověda k otázce: *Pokud datovou schránku nemáte, vyberte důvod, případně důvod napište do poslední kolonky.*

- Ano Ne, nevím o co jde Ne, nemám zájem

- Jiná...

10 Znáte Portál občana a služby jeho prostřednictvím nabízené?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano znám a využívám Ano znám, ale nevyžívám Neznám

11 Jakým způsobem se na Portál občana přihlašujete?

Nápověda k otázce: *Vyplňte pouze pokud jste se již přihlašoval/a.*

- Datová schránka Bankovní identita eObčanka

- Jiný způsob...

12 Znáte projekt eObčanka ?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ano, již využívám Ne

13 Jak hodnotíte svou informovanost v oblasti elektronizace veřejné správy?

Nápověda k otázce: 1 - nejméně 5 - nejvíce

☆☆☆☆☆ / 5

14 Jak byste zhodnotil/a současný stav elektronizace veřejné správy?

Nápověda k otázce: 1 - nejméně 5 - nejvíce

☆☆☆☆☆ / 5

15 Máte nějaký nápad, který by vedl ke zlepšení elektronických služeb poskytovaných státem ?

Příloha č. 2 – Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 1 Hexagon efektivní veřejné správy.....	19
Obrázek 2 eGON jako symbol eGovernmentu	23
Tabulka 1 Prostředky elektronické identifikace	27
Graf 1 Věk respondentů.....	50
Graf 2 Pohlaví respondentů	50
Graf 3 Vzdělání respondentů	51
Graf 4 Preferovaná forma komunikace.....	52
Graf 5 Hodnocení online komunikace.....	53
Graf 6 Znalost Czech POINTU	53
Graf 7 Služby Czech POINTu.....	54
Graf 8 Spokojenost se službami Czech POINTu.....	55
Graf 9 Datová schránka	56
Graf 10 Znalost Portálu občana a jeho služeb.....	57
Graf 11 Způsob přihlášení na Portál občana	58
Graf 12 Znalost projektu eObčanka	59
Graf 13 Hodnocení vlastní informovanosti	60
Graf 14 Hodnocení stavu elektronizace veřejné správy	61